

Kuivitusratkaisuja lypsykarjajätiloilla

Helmikuu 2026

Webinaarin diasarja

Lypsykarjojen vaihtoehtoiset kuivitusratkaisut –hanke

Euroopan unionin
osarahoittama

SAVONIA

OAMK
OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

Luke
LUONNONVARAKESKUS

Työterveyslaitos
Työtehoseura

Pohjois-Savon liitto tukee
maakunnan
menestystä

Sisällys

- 3** Navetan olosuhteiden ja kuivikkeiden laadun seuranta eri navettaolosuhteissa
- 10** Työntekijöiden terveyteen vaikuttavat altisteet kuivitustyössä
- 26** Kuivikkeiden vaikutus lehmien hyvinvointiin
- 37** Kuivikkeiden hinta ja ympäristövaikutukset
- 49** Kuivitusmenetelmät ja työnkäyttö
- 59** Eri kuivikkeiden käytön huomioiminen rakennusten toiminnallisessa suunnittelussa ja rakennusteknisissä valinnoissa

Navetan olosuhteiden ja kuivikkeiden laadun seuranta eri navettaolosuhteissa

Elisa Tikkanen, Anri Timonen ja Pekka Kilpeläinen
Mittaustekniikan yksikkö, Oulun yliopisto

Euroopan unionin
osarahoittama

SAVONIA

OAMK
OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

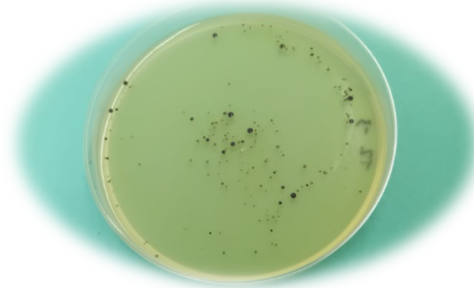
Työterveyslaitos
Työtehoseura

Pohjois-Savon liitto tukee
maakunnan
menestystä

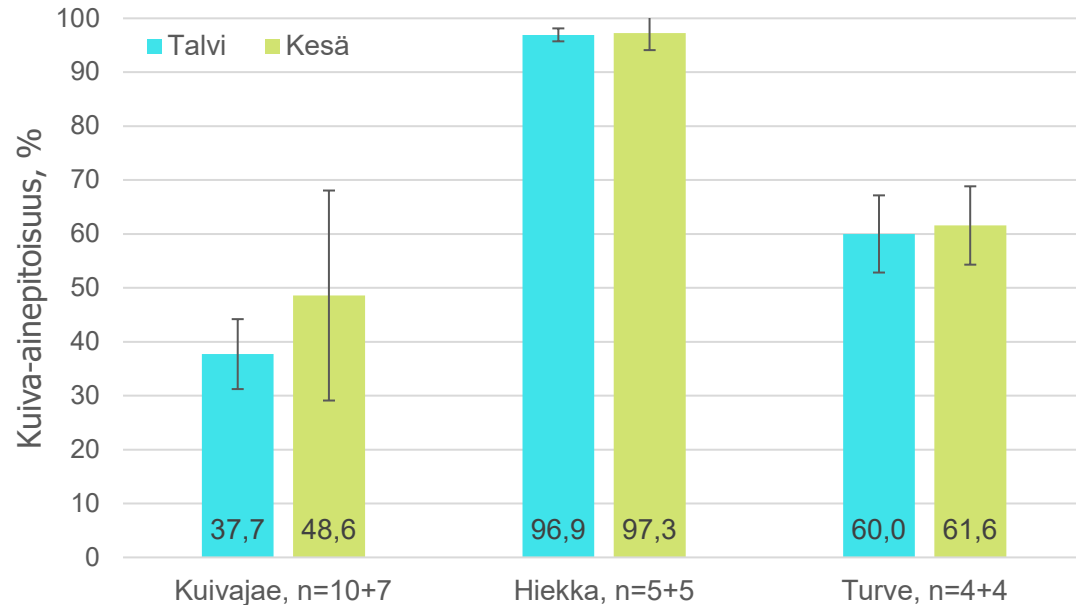
Kuivikkeiden laadun seuranta

- Kuivikkeiden mikrobiologisen laadun määrittäminen.
  - Elävien bakteerien kokonaismäärä ja koagulaasipositiivisten stafylokokkibakteerien määrä maljakasvatuksella.
  - 15 utaretulehduspatogeenin PCR-määritys (Movet, Idexx Oy).
- Kuivikkeiden kuiva-ainepitoisuuden määrittäminen.
- Mittaukset jokaisella hanketilalla kesällä (touko-syyskuu) ja talvella (marras-huhtikuu).

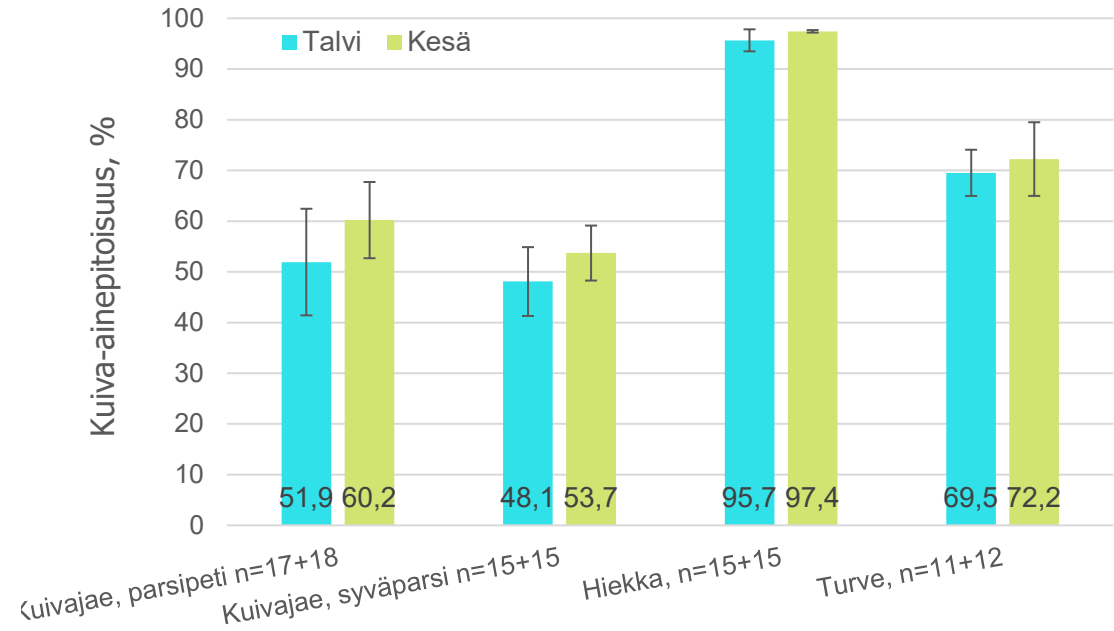

Kuivikkeiden kuiva-ainepitoisuus

Kuiva-ainepitoisuus käyttämättömässä kuivikkeessa

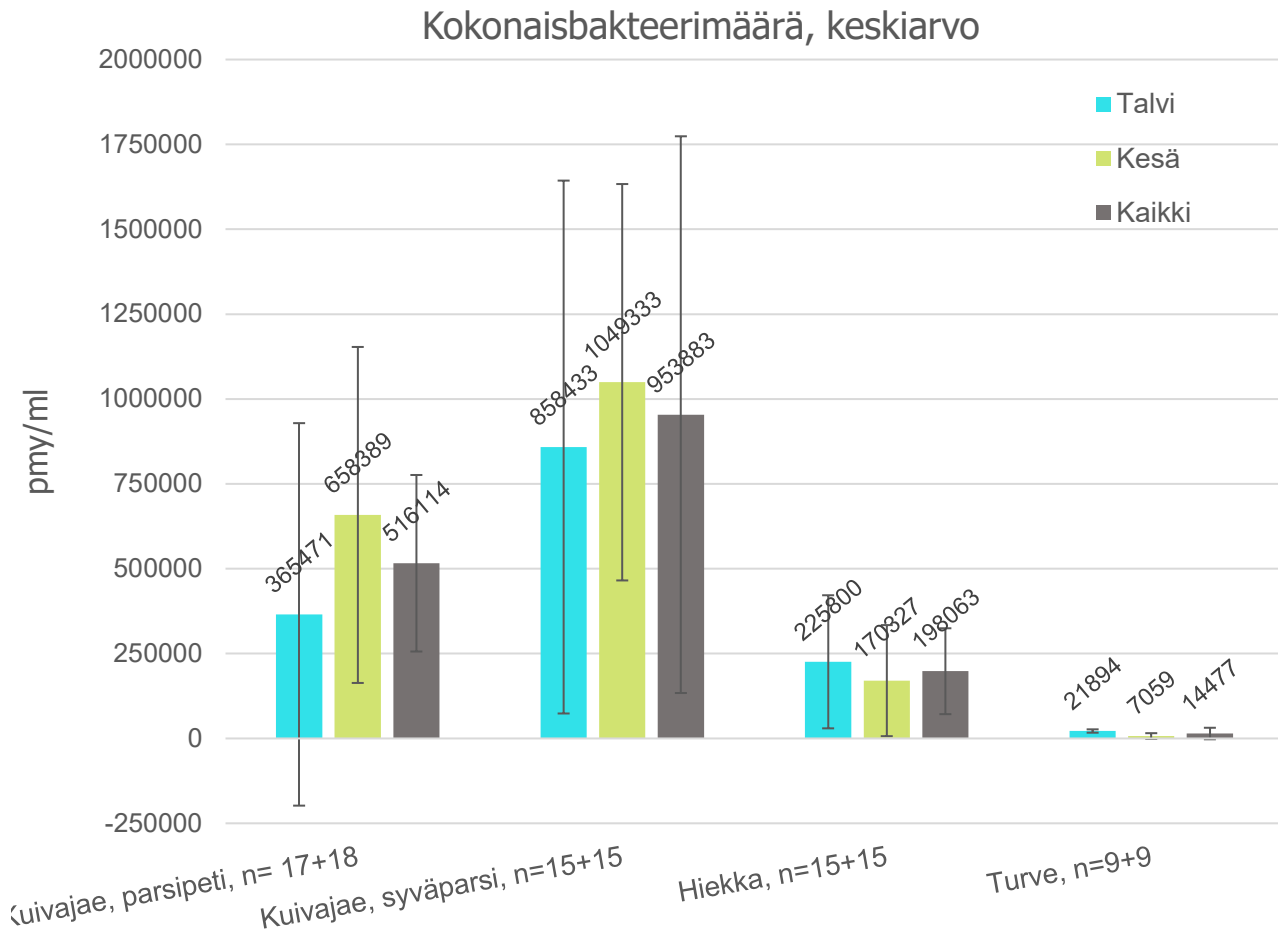
Kuiva-ainepitoisuus parsissa

- Turpeelle suositeltu kuiva-ainepitoisuus on 50-60 %, suurempi kuiva-ainepitoisuus lisää pölyävyyttä.
- Kuivajakeen suositeltu kuiva-ainepitoisuus 35-38 % → Kuivajakeen kuiva-ainepitoisuuden mittaus säännöllisesti, separaattorin huolto.

- Kuivajae ja turve kuivuvat parressa.
  - Kuivajae parsipedissä kuivempaa kuin syväparressa.
  - Kesällä kuivempaa kuin talvella.
- Hiekan kuiva-ainepitoisuus vaihtelee vähän.

Elävien bakteereiden kokonaismäärä kuivikkeissa

Kuivajae

- Enemmän bakteereja kuin muissa kuivikkeissa.
- Bakteerimäärä keskimäärin suurempi syväparressa kuin parsipedillä.
- Kesällä bakteerimäärä keskimäärin suurempi kuin talvella.
- Tilojen välillä paljon vaihtelua bakteerimäärissä.

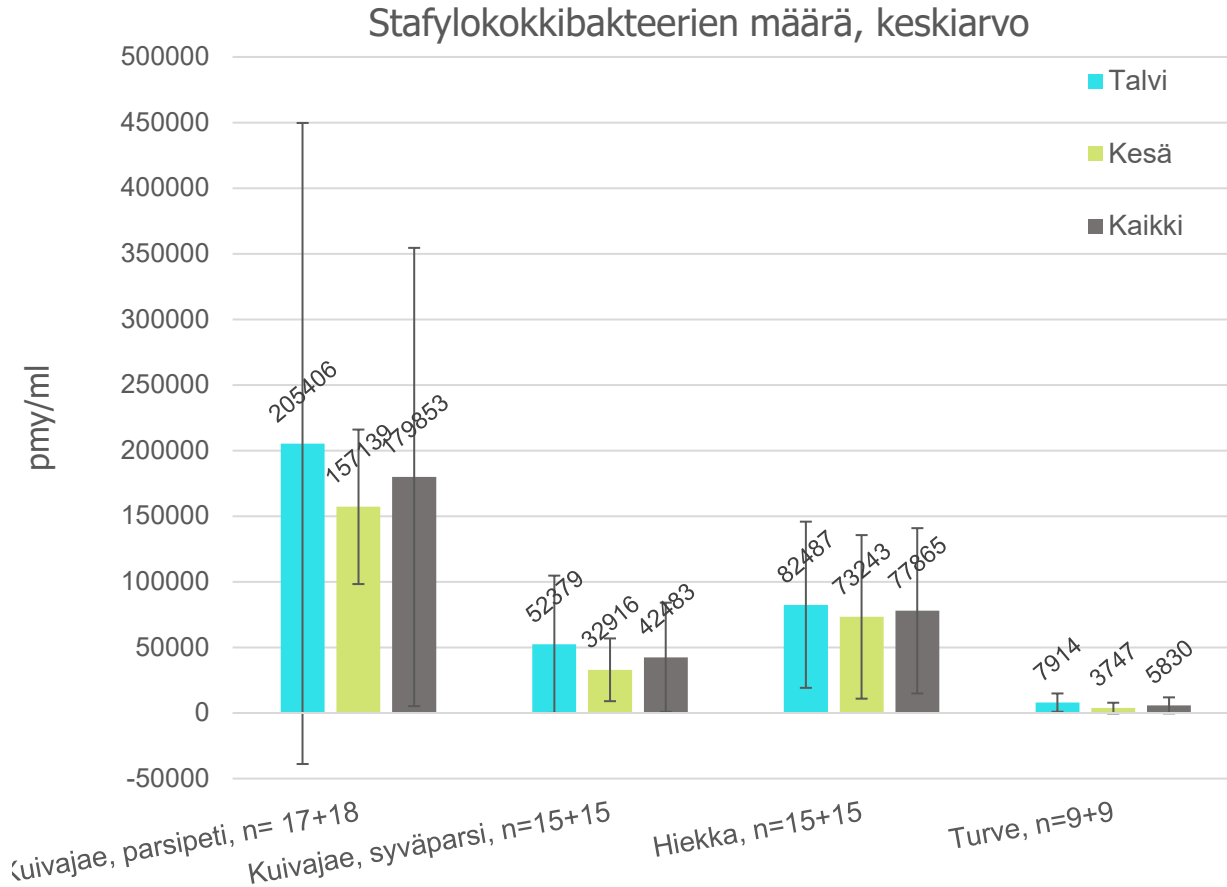
Hiekka

- Keskimäärin vähemmän eläviä bakteereja kuin kuivajakeessa, mutta enemmän kuin turpeessa.
- Hiekka epäorgaanisena materiaalina on huono kasvualusta bakteereille.
- Tilojen välillä jonkin verran vaihtelua bakteerimäärissä.

Turve

- Huomattavasti vähemmän eläviä bakteereja kuin kuivajakeessa ja hiekassa.
- Turpeen happamuus ja antibakteeriset ominaisuudet estävät bakteerikasvua.
- Tilojen välillä ei suurta eroa bakteerimäärissä.

Koagulaasipositiivisten stafylokokkibakteerien määrä kuivikkeessa

- Stafylokokkibakteerien määrä pienin turpeessa.
- Stafylokokkibakteereja eniten kuivajakeessa parsipedillä.
  - Pärjää kuivemmalla?
- Hiekassa stafylokokkibakteereja keskimäärin hieman enemmän kuin kuivajakeessa syväparressa.

Utaretulehdusbakteereiden DNA:n esiintyminen kuivikkeissa PCR-menetelmällä osoitettuna

Käyttämätön kuivike	Kuivajae n=17		Hiekka n=10		Turve n=8	
	%	Määrä	%	Määrä	%	Määrä
Escherichia coli	41	++			13	++
Enterococcus spp.	18	+				
Klebsielle spp.	12	+				
Mycoplasma spp.					13	+
Staphylococcus aureus	6	+				
Streptococcus uberis	41	+				
Staphylococcus spp.	82	++				
Trueperella pyogenes	6	+				
Hiiva	18	+			100	++
Negatiivinen näyte	12		100			

Käyttämätön kuivike

- Kuivajakeessa 82 % näytteistä stafylokokkisuvun bakteereja.
- Turpeessa kaikissa näytteissä hiiva.
- Hiekasta ei löytynyt utaretulehdusmikrobien DNA:ta.

Utaretulehdusbakteereiden DNA:n esiintyminen kuivikkeissa PCR-menetelmällä osoitettuna

Käytetty kuivike, parret	Kuivajae – parsipeti n=35		Kuivajae – syväparsi n=30		Hiekka n=30		Turve n=23	
	%	Määrä	%	Määrä	%	Määrä	%	Määrä
Escherichia coli	69	++	97	++	13	++	70	++
Enterococcus spp.	37	+	27	+	3	+	17	+
Klebsielle spp.	3	++	67	++	7	+		
Mycoplasma spp.	6	+					35	+
Staphylococcus aureus	6	+			7	+	35	+
Streptococcus dysgalactiae	6	++					22	+
Streptococcus uberis	77	++	40	++	50	+	100	+
Staphylococcus spp.	100	++	100	++	70	+	100	++
Trueperella pyogenes	20	++	13	+	3	+	61	++
Hiiva	29	+	67	+	40	+	100	++
Negatiivinen näyte					17			

Käytetty kuivike

- Kuivajae, parsipeti: stafylokokkisuvun bakteereja (100 % näytteistä), *Streptococcus uberis* (77 %) ja *Escherichia coli* (69 %).
- Kuivajae, syväparsi: stafylokokkisuvun bakteereja (100 % näytteistä), *Escherichia coli* (97%), *Klebsiella spp.* (67 %) ja hiiva (67 %).
- Hiekka: stafylokokkisuvun bakteereja (70 % näytteistä) ja *Streptococcus uberis* (50 %). 17 % näytteistä negatiivisia.
- Turve: stafylokokkisuvun bakteereja, *Streptococcus uberis* ja hiiva (100 % näytteistä). *Escherichia coli* (70 %) ja *Trueperella pyogenes* (61 %).

Työntekijöiden terveyteen vaikuttavat altisteet kuivitustyössä

Sirpa Laitinen, Jukka Mäittälä ja Eljas Kotilainen

Työturvallisuusyksikkö, Maatalousyrittäjien työterveyshuollon
keskusyksikkö ja Työympäristöpalvelut

Euroopan unionin
osarahoittama

SAVONIA

OAMK
OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

Luke
LUONNONVARAKESKUS

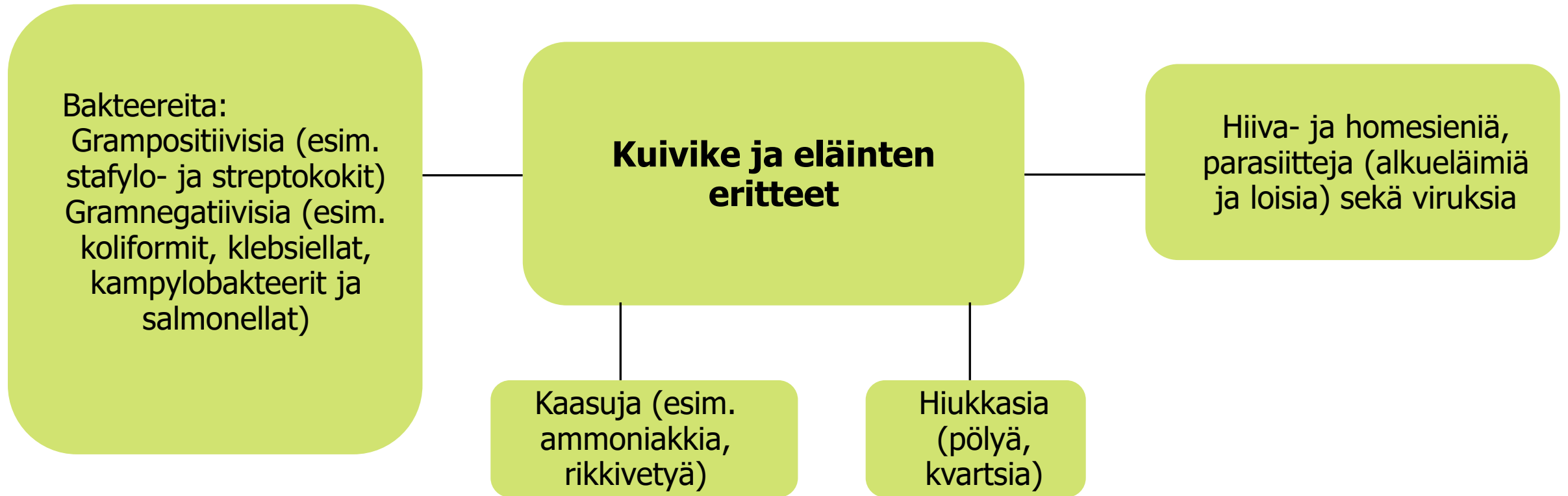

Työterveyslaitos

Pohjois-Savon liitto tukee
maakunnan
menestystä

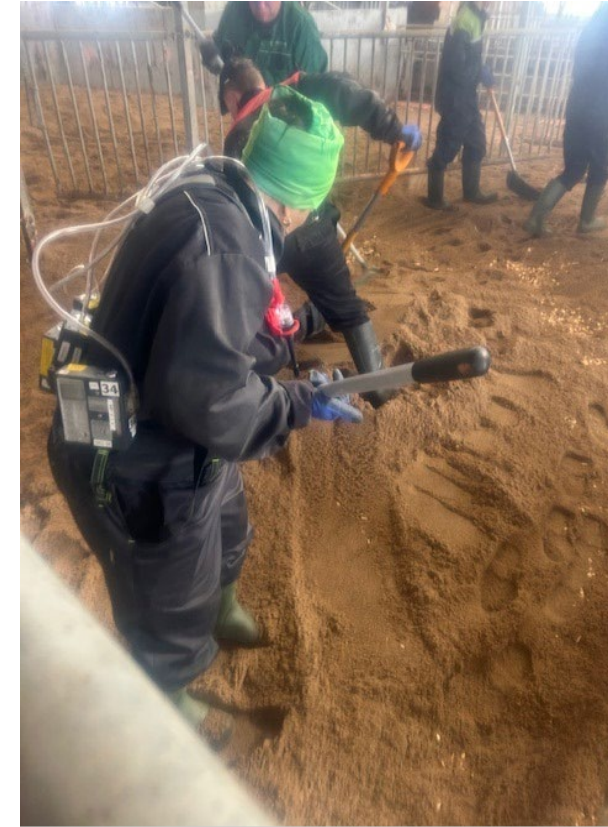
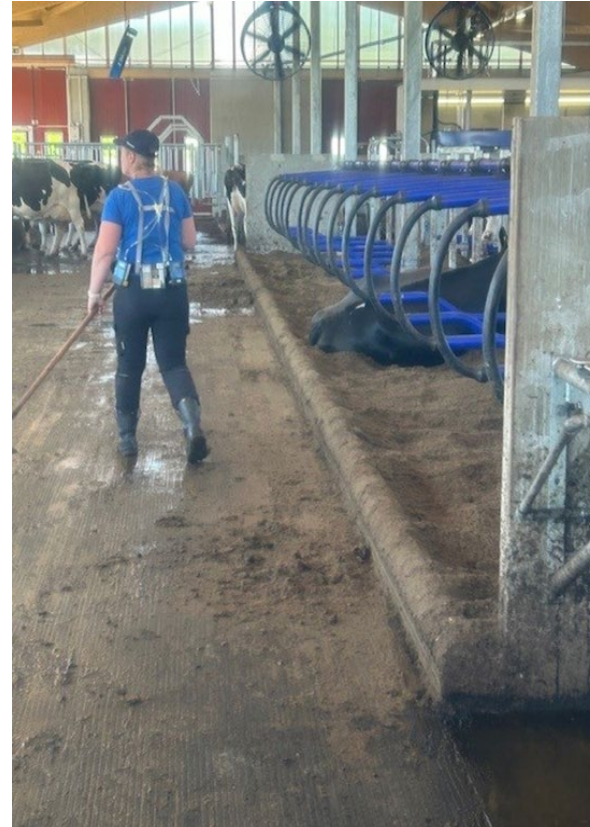

Altisteet kuivitustyössä

Lypsykarjojen vaihtoehtoiset kuivitusratkaisut -tutkimushanke (navettamittaukset 2024-2025)

- Mittauskohteina oli
  - 9 navettaa Pohjois-Savosta.
  - 4 Kainuusta.
  - 5 Keski-Pohjanmaalta.
  - 4 Pohjois-Pohjanmaalta.

Turvekuivike eläimillä

- Sisältää runsaasti
  - Hiiva- ja homesieniä.
  - Maaperäbakteereita.
  - Ja muuta pienhiukkaspölyä.
- Keuhkosairauksien (esim. homepölykeuhkon) riski.

Euroopan unionin
osarahoittama

SAVONIA

OAMK
OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

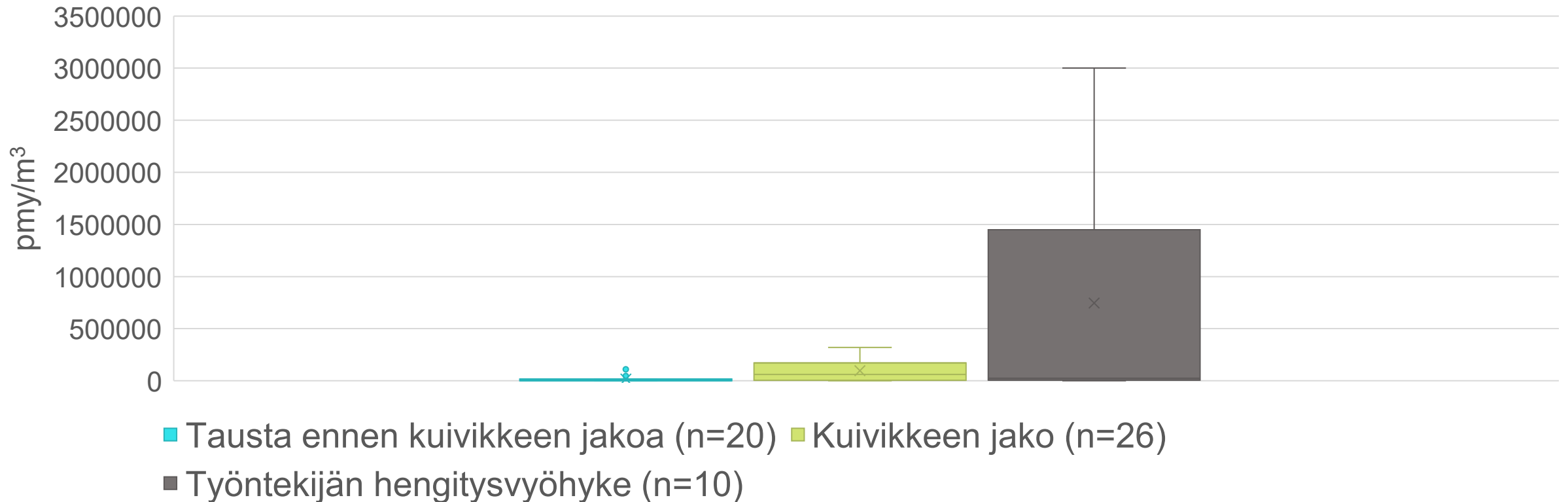
Työterveyslaitos
Työtehoseura

Pohjois-Savon liitto tukee
maakunnan
menestystä

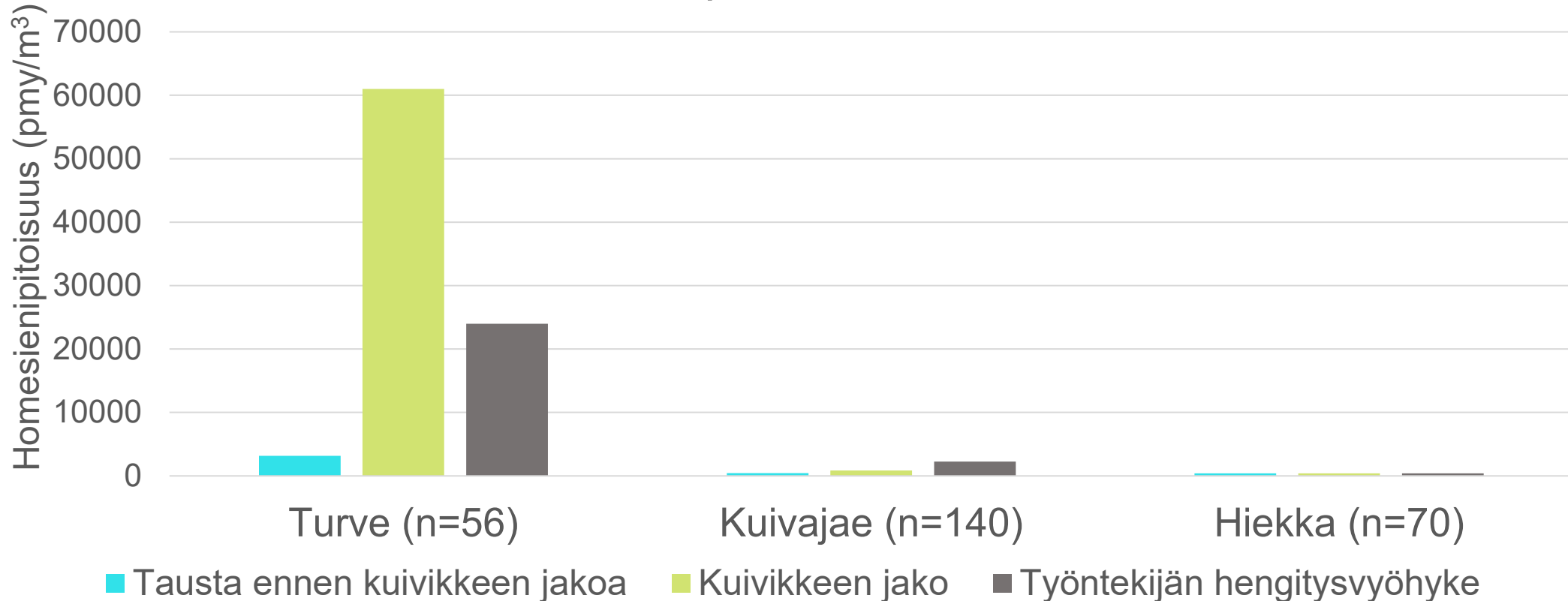
Työhygieenisen selvityksen navettamittaustuloksia

Homesientien ilmapitoisuudet navetassa

Työhygieenisen selvityksen navettamittaustuloksia

Homeiden mediaanipitoisuudet navetan ilmassa

Navettailman pölypitoisuudet (mg/m³) ilmoitettuna mediaanipitoisuuksina ja vaihteluvälillä

Kuivike	Tausta ennen kuivikkeen jakoa	Kuivikkeen jako	Työntekijän hengitysvyöhyke
Turve (n=20)	HR (HR – 0,71)	0,46 (HR – 1,7)	6,1 (HR – 21)
Kuivajae (n=31)	HR (HR – 0,25)	HR (HR – 0,37)	1,4 (HR – 2,3)
Hiekka (n=23)	HR (HR)	HR (HR – 0,22)	1,5 (HR – 22)

(HR = alle havaitsemisrajan)

Pölypitoisuuden HTP_{8h} on 5 mg/m³ ja HTP_{15min} 10 mg/m³

Euroopan unionin osarahoittama

SAVONIA

OAMK
OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

Luke
LUONNONVARAKESKUS

Työterveyslaitos
Työtehoseura

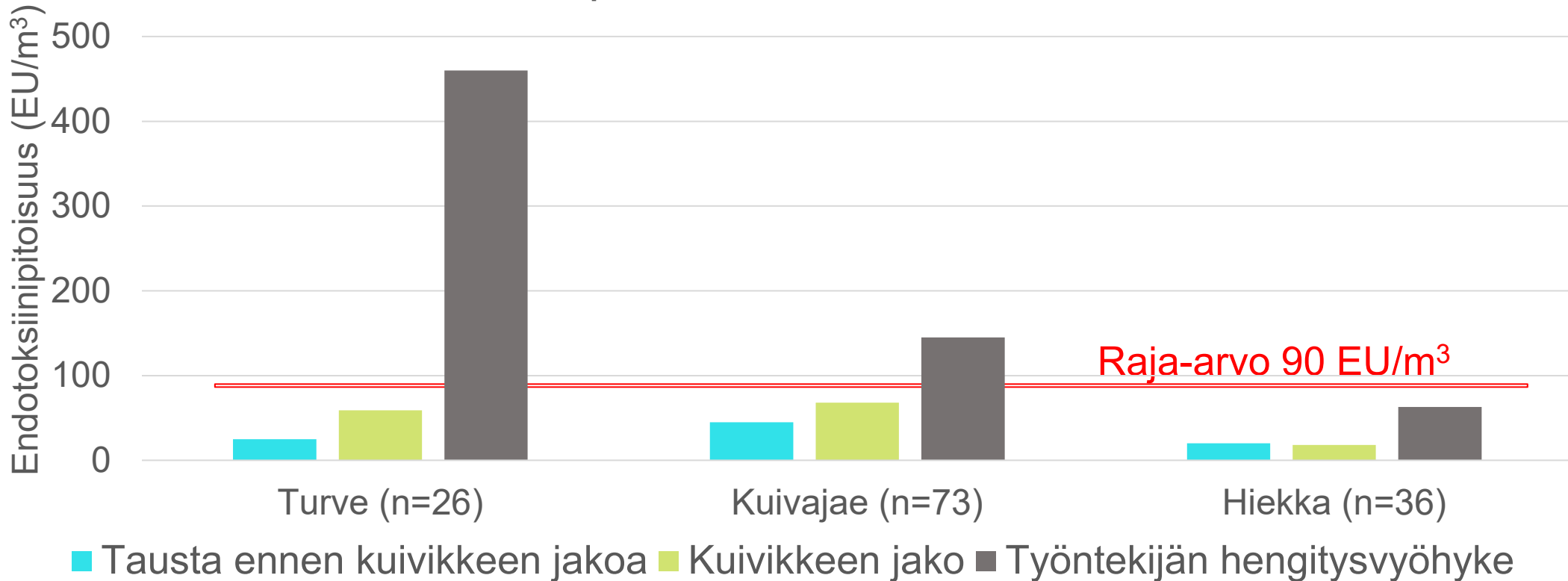
Pohjois-Savon liitto tukee
maakunnan menestystä

Työhygieenisen selvityksen navettamittaustuloksia

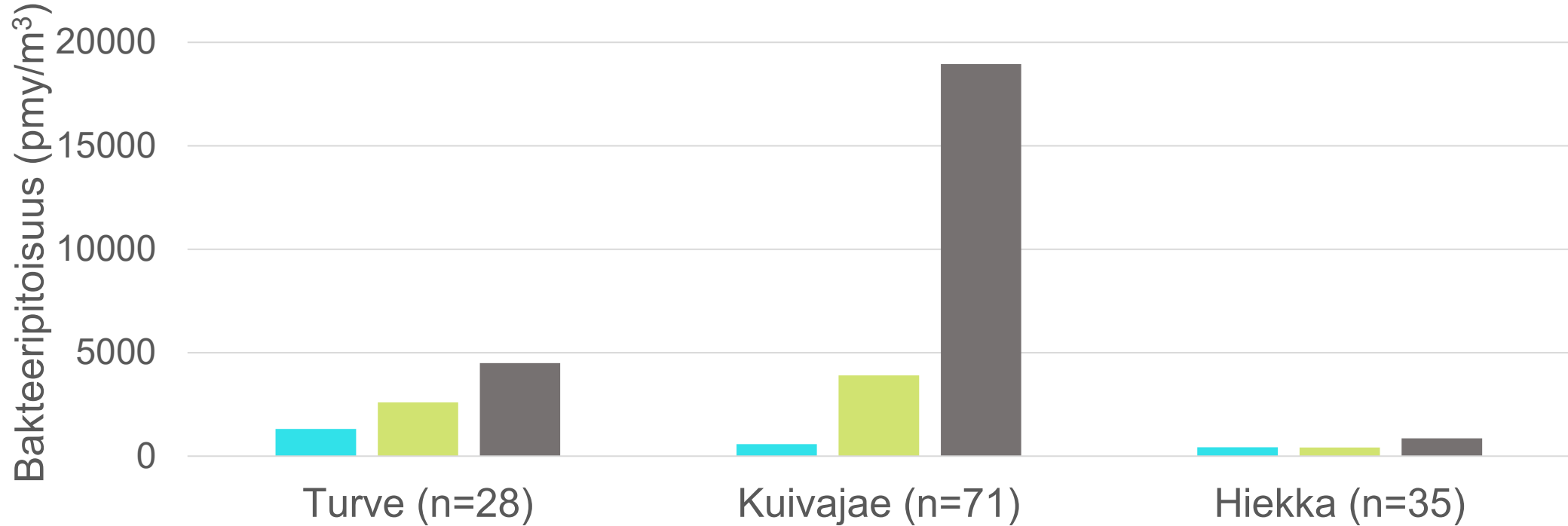
(Endotoksiini on gramnegatiivisten bakteereiden soluseinämän myrkyllinen osa)

Mediaanipitoisuudet navetan ilmassa

Työhygieenisen selvityksen navettamittaustuloksia

Elävien bakteereiden mediaanipitoisuudet navetan ilmassa

■ Tausta ennen kuivikkeen jakoa ■ Kuivikkeen jako ■ Työntekijän hengitysvyöhyke

Euroopan unionin osarahoittama

Työterveyslaitos
Työtehoseura

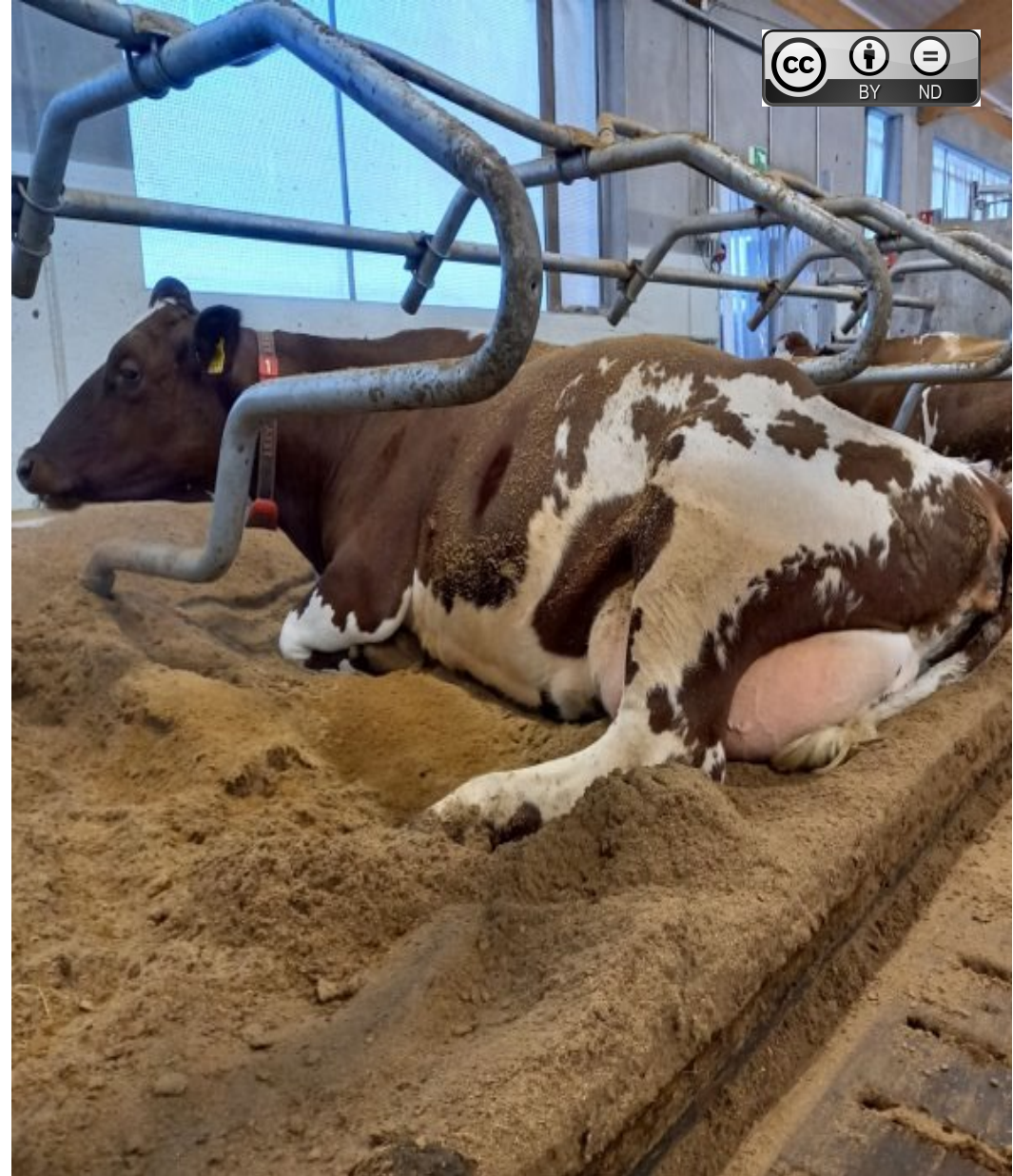
Pohjois-Savon liitto tukee maakunnan menestystä

Eläinten liettelannasta separoitu kuivajae kuivikkeena

Sisältää runsaasti eläimistä peräisin olevia mikro-organismeja, joista osa voi olla taudinaiheuttajia.

- Aiheuttaa tartuntatautipainetta eläimille ja ihmisille.

Euroopan unionin
osarahoittama

SAVONIA

OAMK
OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

Työterveyslaitos

Työtehoseura

Pohjois-Savon liitto tukee
maakunnan
menestystä

Hiekka eläinten kuivikkeena

- Käyttämätön, puhdas hiekka ei sisällä merkittävästi mikro-organismeja, mutta eläinten kuivikkeena ollut sisältää niitä.
- Hiekan jakotilanteessa navettailmaan leviää pölyä, ja pölyn mukana kulkeutuvaa kvartssia.
- Suomalainen harjuhiekkä sisältää 5–15 % kvartssia (kiteistä piidioksidia).
- Alveolijakeisen kvartsin hengittäminen voi aiheuttaa pitkäaikaisessa altistumisessa silikoosia ja keuhkosyöpää.

Euroopan unionin
osarahoittama

SAVONIA

kpedu

OAMK
OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

OULUN
YLIOPISTO

Luke
LUONNONVARAKESKUS

TTS Työterveyslaitos
Työterveyslaitos

Pohjois-Savon liitto tukee
maakunnan
menestystä

Ilman kvartsipitoisuudet (mg/m^3) ilmoitettuna mediaanipitoisuuksina ja vaihteluvälillä

Navetan sisäilma (n=14)	Työntekijän hengitysvyöhyke (n=9)
HR (HR – 0,0075)	HR (HR – 0,014)

(HR = alle havaitsemisrajan)

Alveolijakeisen kvartsipitoisuuden $\text{HTP}_{8\text{h}}$ on $0,05 \text{ mg}/\text{m}^3$ ja sen sitova $\text{HTP}_{8\text{h}}$ on $0,1 \text{ mg}/\text{m}^3$.

- Työntekijät, joiden keskimääräinen kvartsipölyaltistuminen ylittää 10 % voimassa olevasta HTP -arvosta, on syytä ilmoittaa ASA-rekisteriin.
- Jos tarkempaa tietoa altistumistasosta ei ole, työntekijä tulee ilmoittaa ASA-rekisteriin, jos hän tekee kvartsipölylle altistavaa työtä vähintään 20 päivänä vuodessa vähintään 2 tuntia päivässä tai vastaavan altistumisajan, esim. 1 tunnin ajan 40 päivänä vuodessa.

Euroopan unionin
osarahoittama

SAVONIA

OAMK
OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

Luke
LUONNONVARAKESKUS

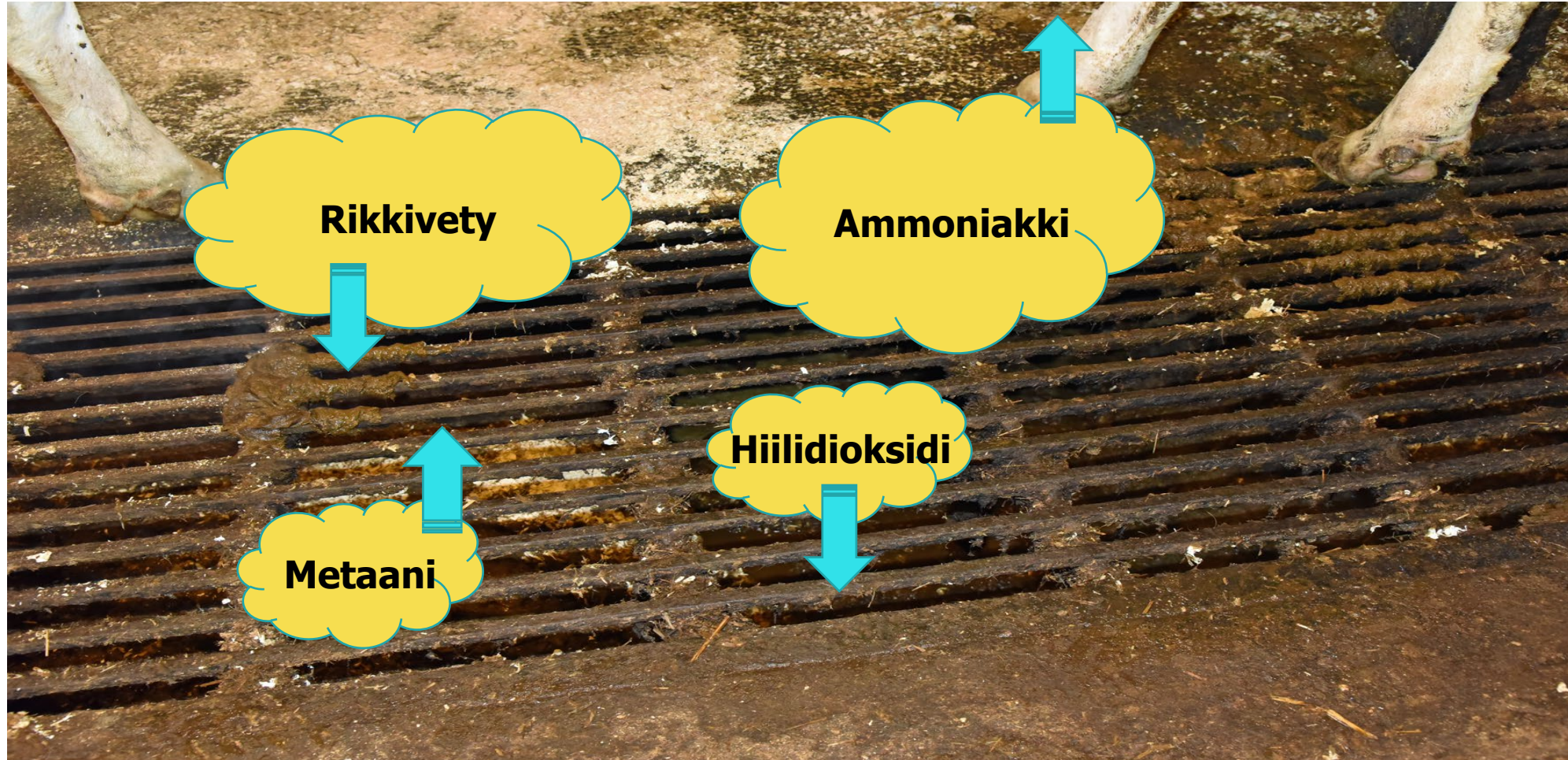
Työterveyslaitos
Työtehoseura

Pohjois-Savon liitto tukee
maakunnan
menestystä

Kaasut navetoissa

Jukka Mäittälä, MYTKY TTL

Missä tilanteissa lietekaasuja esiintyy eläinsuojassa?

PITOISUUS KASVAA

- Käytännössä aina jonkin verran sisätiloissa eläinsuojassa.
- Laaja haihduttava märkä pinta-ala, avokourut (umpilattia).
- Lietelannan liikkussa hitaasti, slalom-lannanpoistojärjestelmä.
- Lietettä sekoitettaessa sisätiloissa.
- Lietteän takaisinkierrätys ulkosäiliöstä sisälle eläinsuojaan.

Euroopan unionin
osarahoittama

SAVONIA

OAMK
OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

Luke
LUONNONVARAKESKUS

Työterveyslaitos
Työtehoseura

Pohjois-Savon liitto tukee
maakunnan
menestystä

Navetassa esiintyvien altisteiden aiheuttamat terveyshaitat

1. Hengityselimistön ärsytys (limannousu, nuha, yskä, hengenahdistus) ja sairaudet (ammattinuha ja -astma, homepölykeuhko, keuhkohtaumatauti, keuhkosityöpä, orgaanisen pölyn aiheuttama toksinen oireyhtymä, silikoosi).
2. Silmien ärsytys (kutina, kyynelvuoto, punoitus) ja silmän sidekalvotulehdus.
3. Muut terveyshaitat (huimaus, päänsärky, väsymys, ajattelukyvyn heikkeneminen, sydän- ja verenkiertoelimistön oireiden paheneminen).
4. Zoonoosit eli eläimestä ihmiseen tarttuvat infektiot (tartuntataudit).

Euroopan unionin
osarahoittama

SAVONIA

OAMK
OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

Luke
LUONNONVARAKESKUS

Työterveyslaitos
Työtehoseura

Pohjois-Savon liitto tukee
maakunnan
menestystä

Haitallisen altistumisen torjuntakeinoja

- Eläimille on pyrittävä jakamaan mahdollisimman puhdasta rehua ja puhtaita kuivikkeita.
- Kuivikkeiden jako navettaan kannattaa tehdä siten, että ilmavirtaukset ovat mahdollisimman rauhallisia ja pyörteisyys vähäistä, jos mahdollista sekä työkoneet ohjaamalla varustettuja.
- Ilmanvaihdon tehostaminen (tuuletuksen lisääminen) on suotavaa kuivikkeiden jaon aikana ja jonkin aikaa sen jälkeen ilmaan levinneiden altisteiden (epäpuhtauksien) pikaiseksi poistamiseksi.
- Navettapuhaltimet on pyrittävä suuntaamaan muualle kuin toimistotiloihin päin.
- Työntekijöiden liikkumista edestakaisin altisteiden keskellä on vältettävä kuivikkeiden jaon aikana.
- P3-suodattimella varustetun hengityksensuojaimen käyttö on tarpeellista, kun kuiviketta jaetaan navettaan tai puhdistetaan ja kolataan parsia ja karsinoita.
- Työntekijän on noudatettava hyviä hygieniakäytäntöjä työtehtävien jälkeen.

Kuivikkeiden vaikutus lehmien hyvinvointiin

Anu Sironen

Luonnonvarakeskus

Euroopan unionin
osarahoittama

SAVONIA

OAMK
OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

Työterveyslaitos
Työtehoseura

Pohjois-Savon liitto tukee
maakunnan
menestystä

Kuivitus kuntoon - eläinten hyvinvointi paranee

Kuivitus on keskeinen eläinten hyvinvointiin ja terveyteen vaikuttava tekijä.

- Makuumukavuus.
- Runsas, puhdas kuivitus -> ehkäisee ihovaurioita ja tulehduksia.
- Puutteellinen kuivitus lisää jalkavaurioiden ja ontumisen riskiä.
- Korkea mikrobipitoisuus kuivikkeessa riski utareterveydelle.

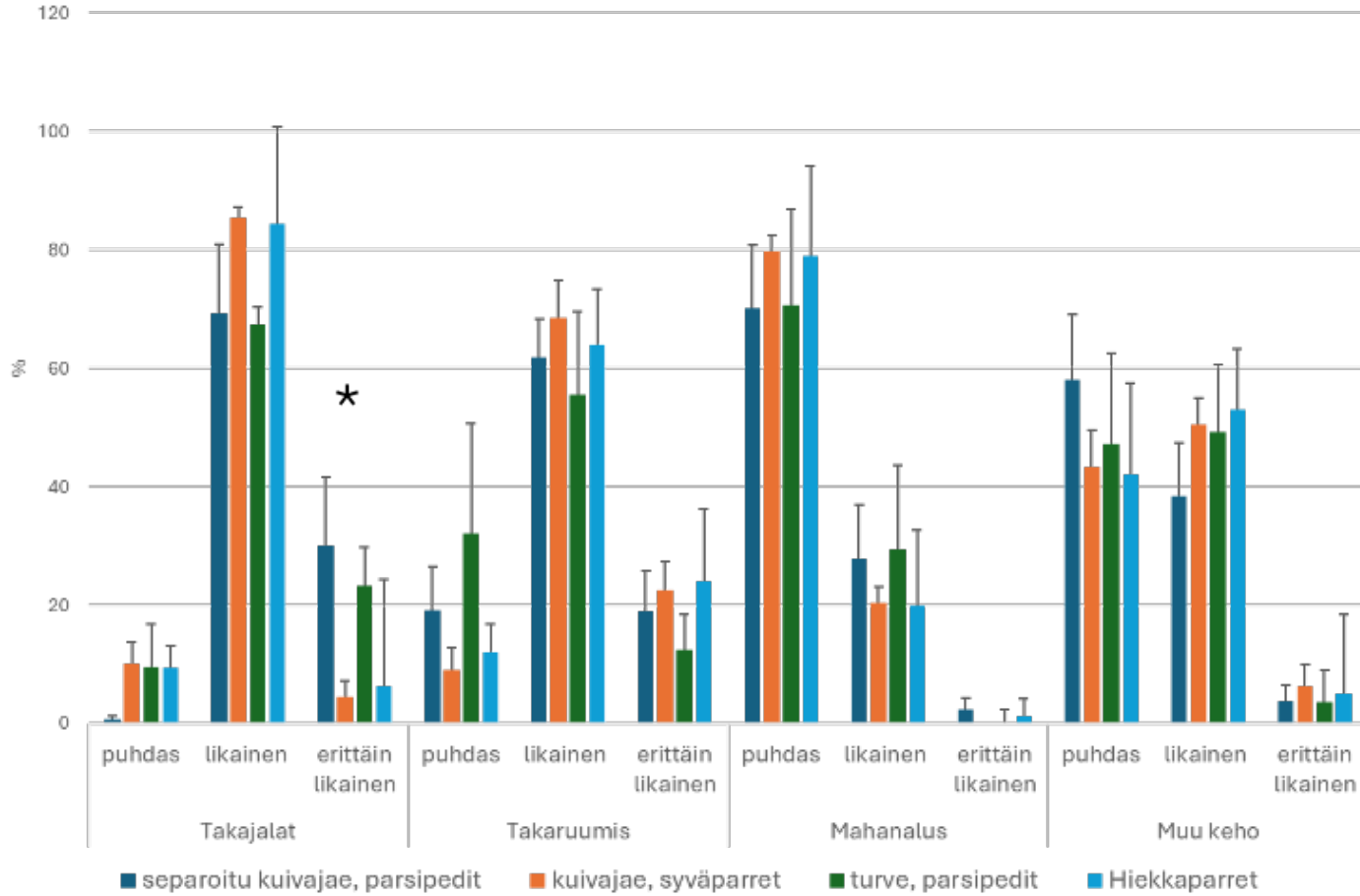
Lehmien hyvinvointiarviointi

- Tiläkäynneillä arvioitiin:
  - Makuullemenoaika.
  - Puhtaus.
  - Ihovauriot.
  - Ontuminen.
  - Hengitystiesairauksien oireet; sierain- ja silmävuoto.
- Naseva-aineisto terveystiedot.

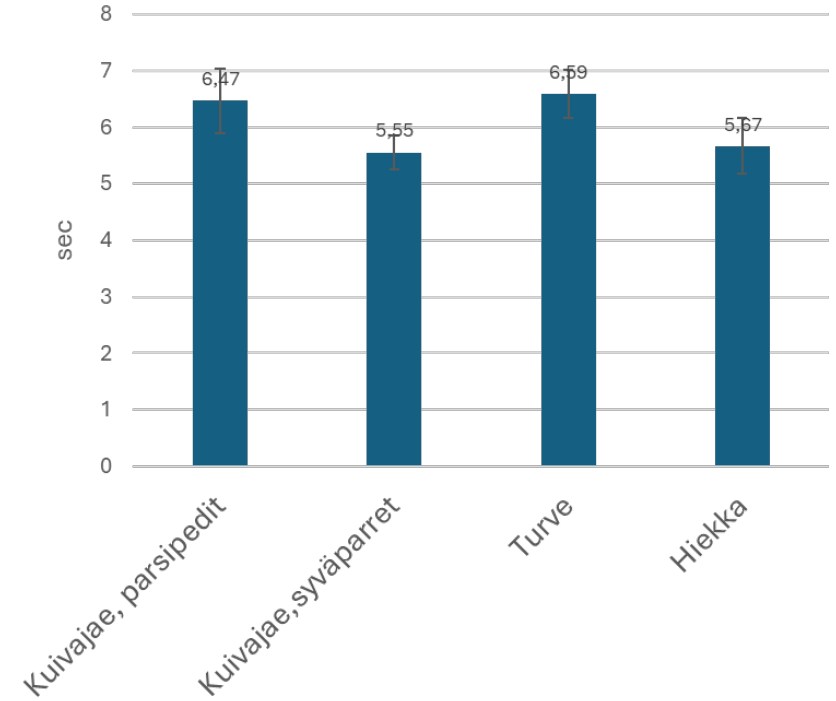

Ehjä, puhdas ja terve iho lisää hyvinvointia

Puhtaus

Makuullemenoajat

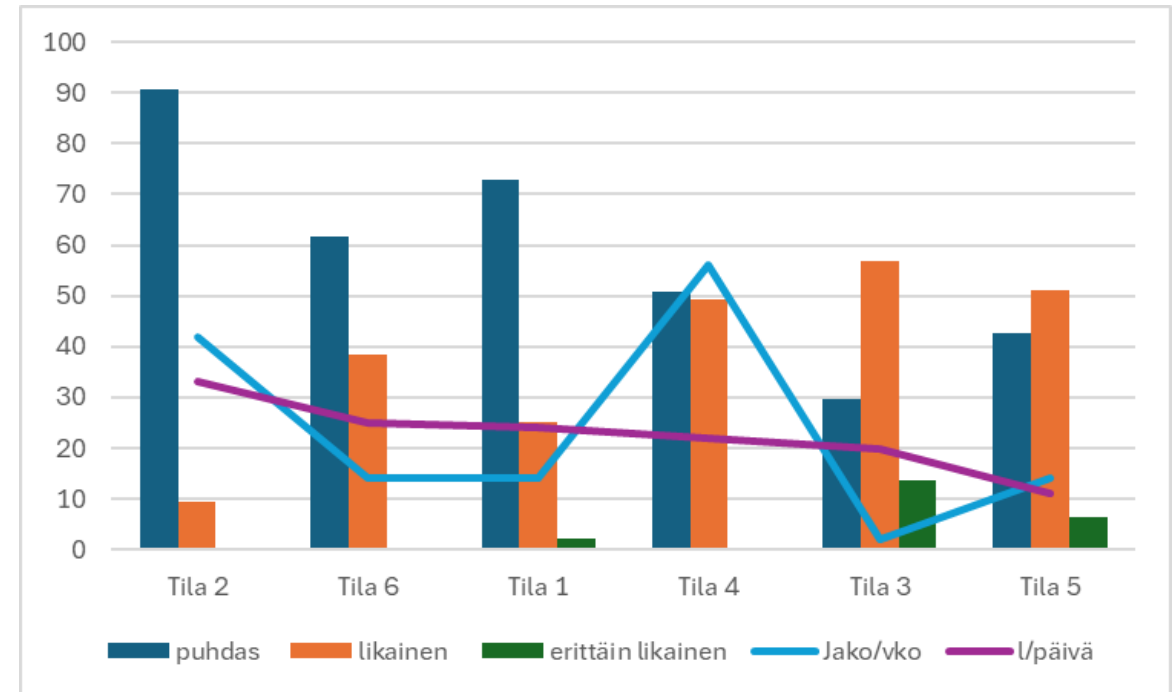
Kuivituksen määrän ja jakotiheyden vaikutus lehmien puhtauteen

Puhtaus tiloittain

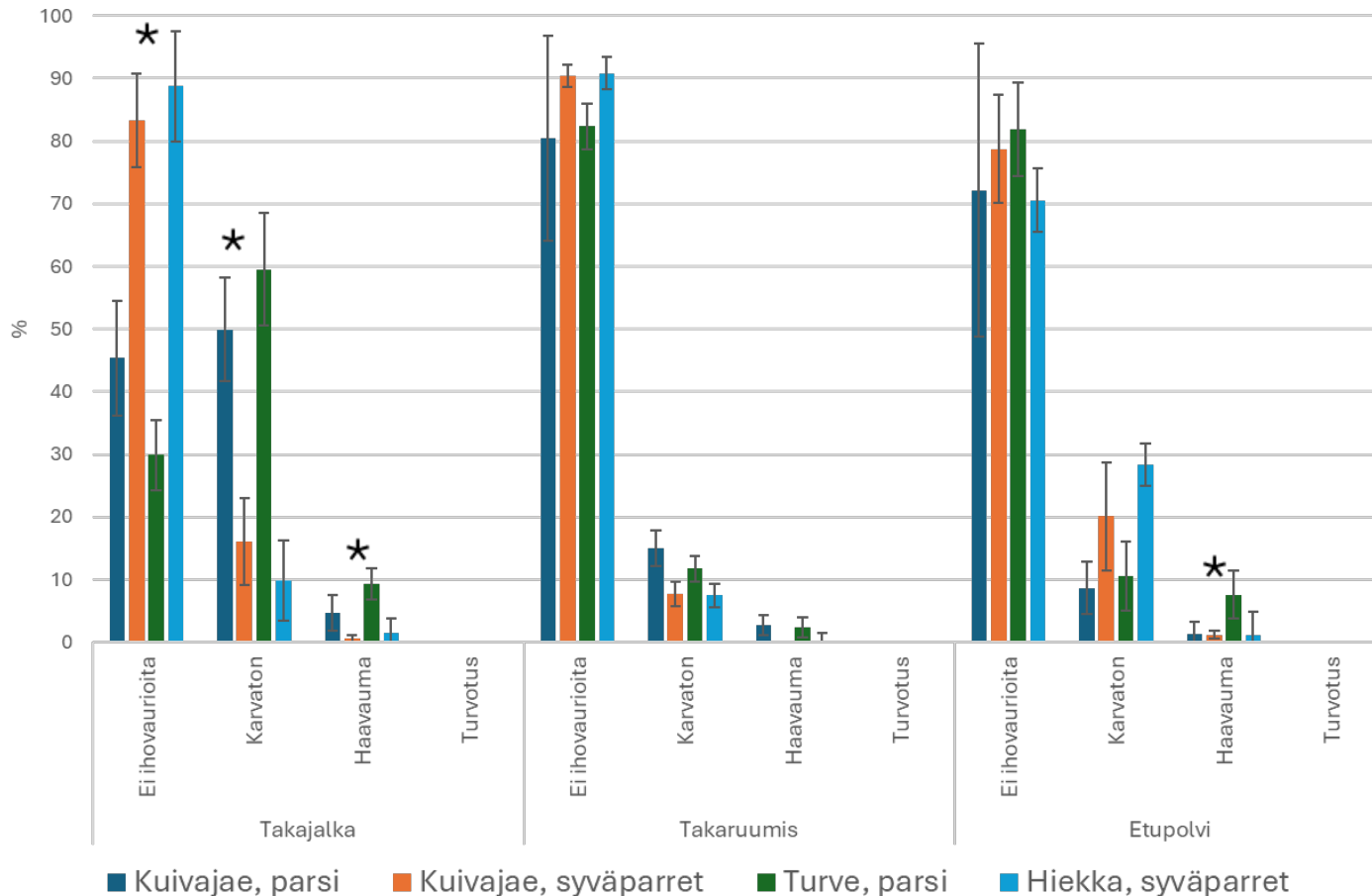
- Parsipetituloilla hajontaa.
- Riittävä kuivituksen määrä parantaa lehmien puhtautta.

Kuivajae parsipedit

Lehmien ihovauriot

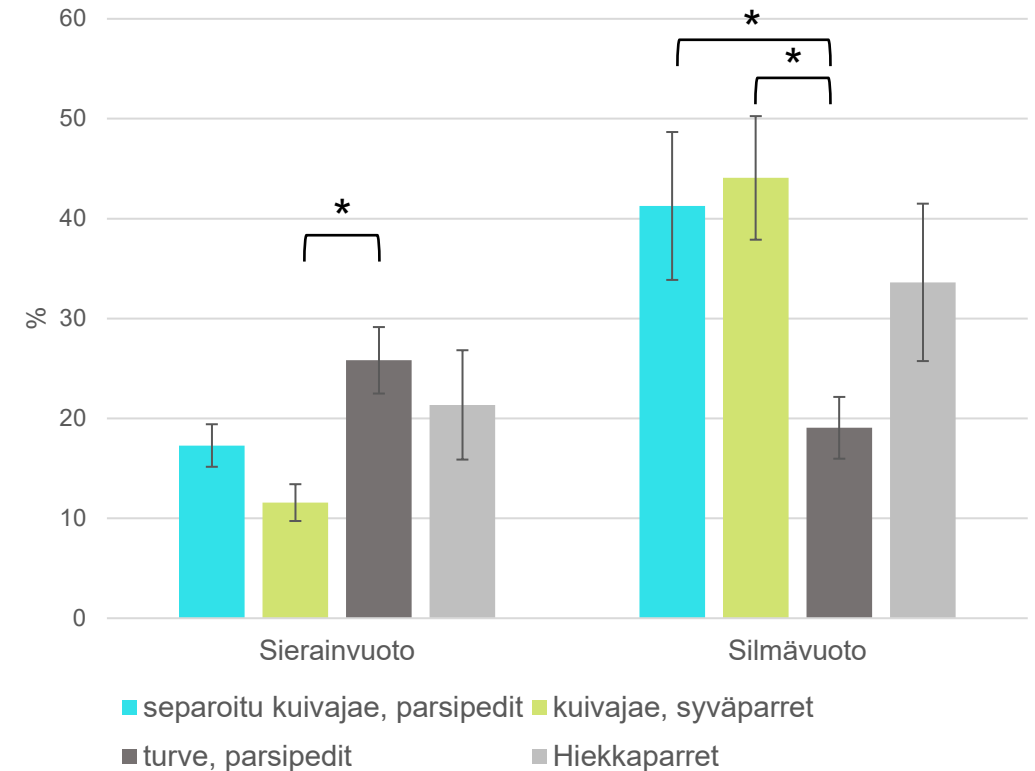

- Ihovaurioiden esiintyminen on yhteydessä tankkimaidon korkeaan solulukuun.
- Hyvän kinnerterveyden ylläpitämiseksi makuuparsissa oltava kuiviketta vähintään 10 cm.
- Eniten ihorikkoja betoniparsissa, kumimattoparsissa ja parsipedeillä, vähiten syväkuivikeparsissa ja kestokuivikepohjilla.

Toimiva ilmanvaihto tärkeä hengitystiesairauksien ehkäisemiseksi

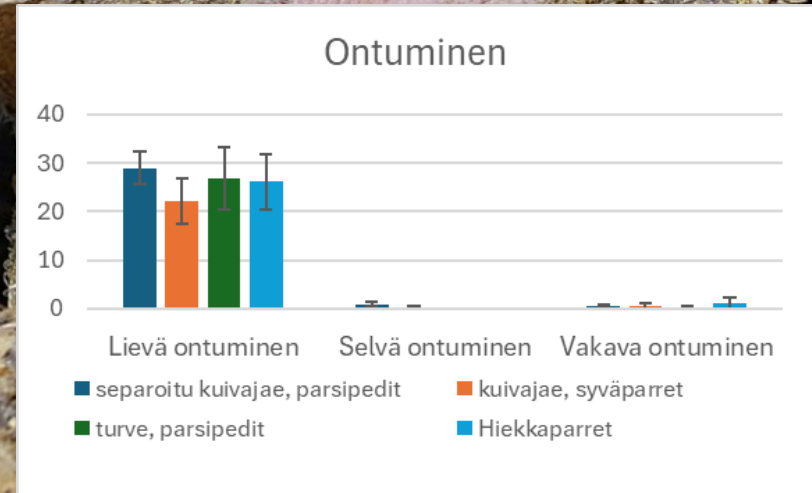
- Turve: 4x parempi ammoniakkin sitoja kuin olki, sahanpuru tai kutterilastu, toisaalta turpeen pienet partikkelit pääsevät syväälle hengitysteihin.
- Ammoniakkipäästöt hiekalla pienemmät kuin muilla kuivikkeilla.
- Ilmanlaadullinen haaste kuivikkeiden pölyävyys ja pölyn mikrobit.

Hengityselinsairauden oireet

Sorkkaterveys haasteena

- Ontuvia 23 % lehmistä Suomessa.
- Hiekkasyväparret: vähentävät ontumisen riskiä merkittävästi, lehmät makaavat enemmän hiekalla, mutta sorkkien kuluminen lisääntyy.
- Turve: ajatellaan olevan sorkkaterveyttä edistävä kuivike, koska on hapanta ja estää mikrobien kasvua.
- Kuivajakeen vaikutuksista sorkkaterveyteen ei ole tutkittua tietoa.

Euroopan unionin
osarahoittama

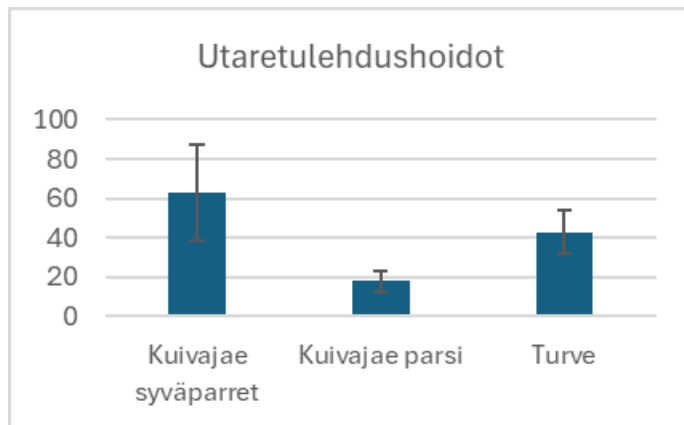

Työterveyslaitos

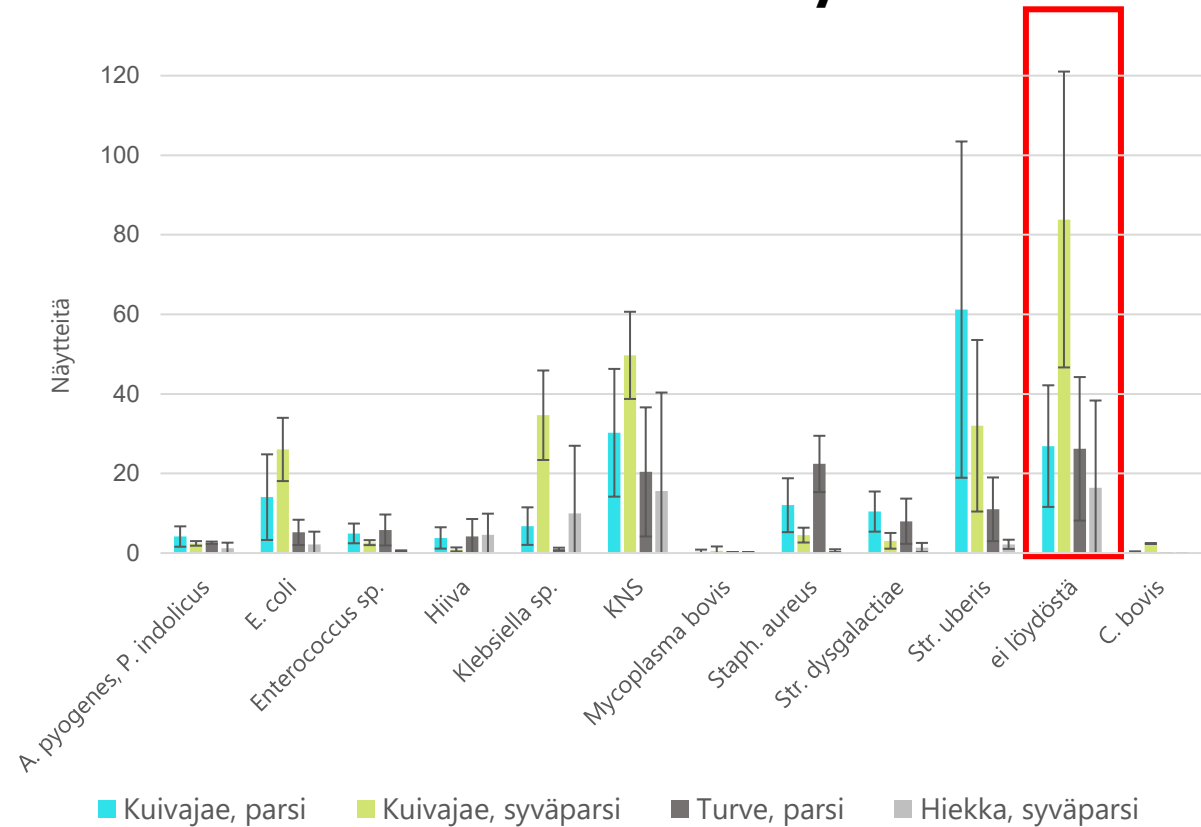

Kuivikkeiden vaikutus utareterveyteen

- Ympäristöperäisten utaretulehdusten lukumäärä lisääntynyt.
- Korkeampi bakteerimäärä kuivikkeessa riski utareterveydelle.
- Tulokset kuivajakeen vaikutuksista ristiriitaisia, pitkän aikavälin tutkimukset puuttuvat.

Maitonäytteiden utaretulehdusbakteerilöydökset

Uusi utaretulehduksen taudinaiheuttaja Luken Maaningan navetalla

- 10 tapausta, ei löydöstä utaretulehduspaneelissa.
- Maidon solulukumäärä korkea (>miljoona solua/ml).
- Yksi tai kaksi utareneljännestä turposi voimakkaasti.
- Ei yleisoireita.

Mycobacterium smegmatis

Useita kantoja - ympäristöperäinen

Lindeberg et al. Front. Vet. Sci. 2026

Kuivitus on tilakohtainen ratkaisu

- Eläinterveyden ja elintarvikkeiden hygieenisyyden kannalta on tärkeää, että eläintilat ovat kuivat ja puhtaat, sillä mikrobit viihtyvät kosteissa ja lantaisissa tiloissa.
- Syväparret lisäävät eläinten hyvinvointia.
- Riittävä kuivikkeen määrä ja jakotiheys tärkeitä erityisesti parsipedeillä.
- Hiekkakuivituksella hiekan laatu tärkeä (sorakoko).
- Kuivajakeen mikrobiologiset riskit otettava huomioon.
- Panostus makuumukavuuteen ja kuivitukseen kannustaa lehmiä makaamaan ja parantaa niiden hyvinvointia ja tuotosta.

Kuivikkeiden hinta ja ympäristövaikutukset

Olli Niskanen, Ashrafal Alam & Anu Sironen
Luonnonvarakeskus (LUKE)

Euroopan unionin
osarahoittama

SAVONIA

OAMK
OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

Luke
LUONNONVARAKESKUS

Työterveyslaitos

Pohjois-Savon liitto tukee
maakunnan
menestystä

Talous- ja ympäristövaikutukset

- Kuivikkeiden hintoja vertailtu aika ajoin, mutta ilmeni tarve tehdä ajantasainen ja vertailukelpoinen kustannuslaskelma.
- Vertailussa kuivikkeen materiaalikustannuksen lisäksi välttämättömät investoinnit ja muut kustannukset, jotka eroavat vertailukohtana käytetyn turvekuivituksen kustannuksista.
- Ympäristötarkastelun lähtökohtana elinkaarilaskelma (LCA).

Euroopan unionin
osarahoittama

SAVONIA

OAMK
OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

Työterveyslaitos
Työtehoseura

Pohjois-Savon liitto tukee
maakunnan
menestystä

Vertailussa 4 kuivitusratkaisua

- Taustadataa 12 tilalta; 3 tilaa per ratkaisu.
- Laskelmassa haettu yleistettäviä tyypillisiä määriä/arvoja, vertailtavuuden parantamiseksi karjakoko vakioitiin 135 lehmään.

1. Turve
Keskimäärin 84 lehmää

2. Hiekka
Keskimäärin 126 lehmää

Separoitu kuivajae
3. Parsipeti ka. 90 le.
4. Syvä parsi ka. 197 le.

Turve

- Parsipedit, joissa turvekuivitus.
- Lisäksi katettu kuivikesiilo.

Turve kuivikkeena		Lisätieto
Parsia kpl	135	
Kuiviketarve litraa/päivä/parsi	9	
Kuiviketarve m ³ /v	432	Parsia kpl*kuivikekäyttö/vrk/parsi*365 vrk/v
Kuiviketarve t/v	143	Kuiviketarve m ³ /v*tiheys 0,330 t/m ³
Toimitusyksikköä, täysperävaunullista	3,3	
Kuivikesiilon rakennuskustannus	19 360	Siilo 80m2, 2,3 m korkeilla elementeillä = 184m3, 40e/m3 + katto 150e/m2 https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saaduskokoelma/2023/608
Annuiteettikustannus	1 553	Korko 5 %, kestoaika 20 vuotta
Irtoturpeen hinta	20	eur/m3 haastattelutiloilla 17,5 - 20e/m3
Rahti	1,2	Oletus 80 km. 2,5 e/km alle 50 km, 2,0 e/km 50–100 km. Kuormakoko 130 m3
Parsimatto	150	eur
Kestoaika	10	vuotta
Vuotuinen kustannus	19	eur/vuosi/parsipaikka
Kuivituskustannus/parsipaikka	99	euroa/ parsipaikka
Kuivituskustannus/navetta	10725	euroa/ koko navetta / vuosi
Kuivikkeen hinta sis. Rahti	21	e/m3

Euroopan unionin osarahoittama

Työterveyslaitos
Työtehoseura

Pohjois-Savon liitto tukee
maakunnan menestystä

Separoitu kuivajae, parsipeti

- Kuivajae parsimaton kanssa.
- Lannanpoiston perusratkaisuna raapat.
- Investointi 30 000 euroa + rakennelmat, investointiavustus 40 %.
- Separoattorin huolto- ja kesto aika suhteessa käyttötunteihin, tarkastushuoltoja 100 h välein.
- Päivittäinen käyttö pääasiassa muiden töiden ohessa.

Separoitu kuivajae, matala parsi	Keskiarvo	Lisätieto
Parsia kpl	135	
Kuiviketarve litraa/päivä/parsi	17	Hanketiloilla käyttö 8–22,7 l/päivä
Kuiviketarve m ³ /v	826	Parsia kpl*käyttömäärä m ³ /vrk/parsi*365 vrk/v
Kuiviketarve t/v	331	Kuiviketarve m ³ /v*tiheys 0,4 t/m ³
Lietesyöte separoattorille t/v	3306	Kuivajakeeksi 10 % lietemassasta
Investointi ilman tukea €	30 000	
Tuettu investointi (I) €	18 000	Investointiavustus 40 %
Kuivikesiilo ja muut kiinteät rakennelmat	4000	
Rakennelmien tuettu investointi (I) €	2400	Investointiavustus 40 %
Laskentakorko (p) %	5	
Käyttöikä (n) v	15	
Investoinnin annuiteetti €/v	1965	
Ylläpitokustannus €/v	1653	Varaosat noin 200 euroa/100 m ³ separointia
Separoattorin huoltotyö €/v	142	Seulojen puhdistus, öljyn tarkastus ym. 100 m ³ välein 1 h
Separoattorin päivittäinen käyttö €/v	3139	30 min per päivä
Sähkökustannus €/v	317	Liete t/v*0,8 kWh/t*0,12 €/kWh
Sähkön kulutus (kWh)	2645	kWh
Separointikustannus yhteensä €/v	7217	Annuiteetti + Ylläpito + Työ + Sähkö
Parsimatto	150	eur/parsi
Kesto aika	10	vuotta
	19	eur/vuosi/parsipaikka
Kuivituskustannus/parsipaikka	73	Euroa / parsipaikka
Kuivituskustannus/navetta	9839	Euroa / koko navetta / vuosi
Separointikustannus €/m ³ kuiviketta	9	Sep.kust. yht. / Kuiviketarve m ³ /v

Euroopan unionin osarahoittama

SAVONIA

Separoitu kuivajae, syväparssi

- Kuivajae syvässä parressa, ei parsimattoa, suurempi käyttömäärä.
- Lannanpoiston perusratkaisuna raapat.
- Investointi 30 000 euroa + rakennelmat, investointiavustus 40 %.
- Separattorin huolto- ja kesto aika suhteessa käyttötunteihin, tarkastushuoltoja 100 h välein
- Päivittäinen käyttö pääasiassa muiden töiden ohessa.

Separoitu kuivajae, syvä parsii	Keskiarvo	Lisätieto
Parsia kpl	135	
Kuiviketarve litraa/päivä/parsii	42	Hanketiloilla käyttö 30–75 litraa päivässä
Kuiviketarve m ³ /v	2093	=Parsia kpl*kuivikekäyttö/vrk/parsii*365 vrk/v
Kuiviketarve t/v	837	Kuiviketarve m ³ /v*tiheys 0,4 t/m ³
Lietesyöte separattorille t/v	8370	Kuivajakeeksi 10 % lietemassasta
Investointi ilman tukea €	30000	
Tuettu investointi (I) €	18000	Tuki 40 %
Kuivikesiilo ja muut kiinteät rakennelmat	4000	
Rakennelmien tuettu investointi (I) €	2400	Tuki 40 %
Laskentakorko (p) %	5	
Käyttöikä (n) v	15	
Investoinnin annuiteetti €/v	1965	= $I \cdot (p(1+p)^n) / ((1+p)^n - 1)$
Ylläpitokustannus €/v	4185	Varaosat noin 200 euroa/100 m ³ separointia Seulojen puhdistus, öljyn tarkastus ym. 100 m ³ välein 1 h
Separattorin huoltotyö €/v	360	
Separattorin päivittäinen käyttö €/v	3139	30 min per päivä
Sähkötarkastus €/v	804	=Liete t/v*0,8 kWh/t*0,12 €/kWh
	6696	
Separointikustannus yhteensä €/v	10453	= Annuiteetti + Ylläpito + Työ + Sähkö
Rakennelmatkustannus lisähinta/lehmäpaikka	20	eur/
Kesto aika	15	vuotta
	1	eur/vuosi/parsii paikka
Kuivikekustannus/parsii paikka	79	euroa/ parsii paikka
Kuivikekustannus/navetta	10633	euroa/ koko navetta / vuosi
Separointikustannus €/m ³ kuiviketta	5	=Sep.kust. yht. / Kuiviketarve m ³ /v

Euroopan unionin osarahoittama

SAVONIA

Hiekka

- Hiekka syvässä parressa, ei parsimattoa.
- Perusratkaisuna raapat.
- Investointeina laskeutusallas ja hiekalle soveltuvat kuilut, investointiavustus 40 %.
- Ylimääräistä kustannusta raappojen ja lypsyrobotin lisääntyneestä kulumisesta.
- Hiekan hankintahinta ratkaisee kannattavuuden.

		Lisätieto/huomaus
Hiekkaparret		
Parsia kpl	135	
Hiekan tarve m³/v	591	Hiekan tarve m ³ /v*kuutiopaino 1,5 t/m ³
Hiekan kulutus, kg/parsi	18	Hanketiloilla 1,4–9,6 t/vuosi/parsi = 4 kg – 26 kg/parsi/päivä
Hiekan tarve t/v	887	=Parsia kpl*0.02 t/vrk/parsi*365 vrk/v
Hiekan hankintahinta, e/m³	4,7	Hiekan kuutiopaino 1,5 t/m ³
Hiekan hankintahinta, e/t	7,0	Hankintahinta
Rahti tilalle, e/t	2,1	Oletus 40 km. 2,5 e/km alle 50 km, 2,0 e/km 50–100 km.
		Kuormakoko 48 tn
Hiekan kustannus/parsipaikka	59,7	eur/vuosi/parsipaikka
Hiekan kustannus yhteensä	8 056	eur/vuosi
Syväparren puhdistus	250	2–5 vuoden välein kovettuneen pohjahiekan poisto pienkaivurilla
Laskeutetun hiekan poisto kaivurilla laskeutusaltaassa	1 600	Kaivurilla 4–8 kertaa vuodessa
Laskeutetun hiekan levitys kuivalantavaunulla	300	
	16	eur/vuosi/parsipaikka
Lannanpoistolaitteiden kuluminen	12	
Lypsyrobotin kuluminen	1 200	Arvio 600 e/robotti
	21	eur/vuosi/parsipaikka
Laskeutusallas ennen lietesäiliötä, €	16 200	P*L*K 30*6*3 m=540m ³ , 30e/m ³ . Patoluukku 2,5 metrin korkeudessa. Kattaminen esim. siirrettävillä Sandwich-elementeillä
Tuettu investointi, €	9 720	Lannan tehokkaan käsittelyn investointiavustus 40 % v. 2025
Laskeutusaltaan kustannus per lehmäpaikka	72	
Rakennerratkaisujen lisähinta navetassa/lehmäpaikka	20	eur
Kesto aika	15	vuotta
	9	eur/vuosi/parsipaikka
Kuivikekustannus/parsipaikka	105	euroa/ parsipaikka / vuosi
Kuivikekustannus/navetta	14 223	euroa/ koko navetta / vuosi
Hiekan käytön kokonaiskustannus	24	e/m ³

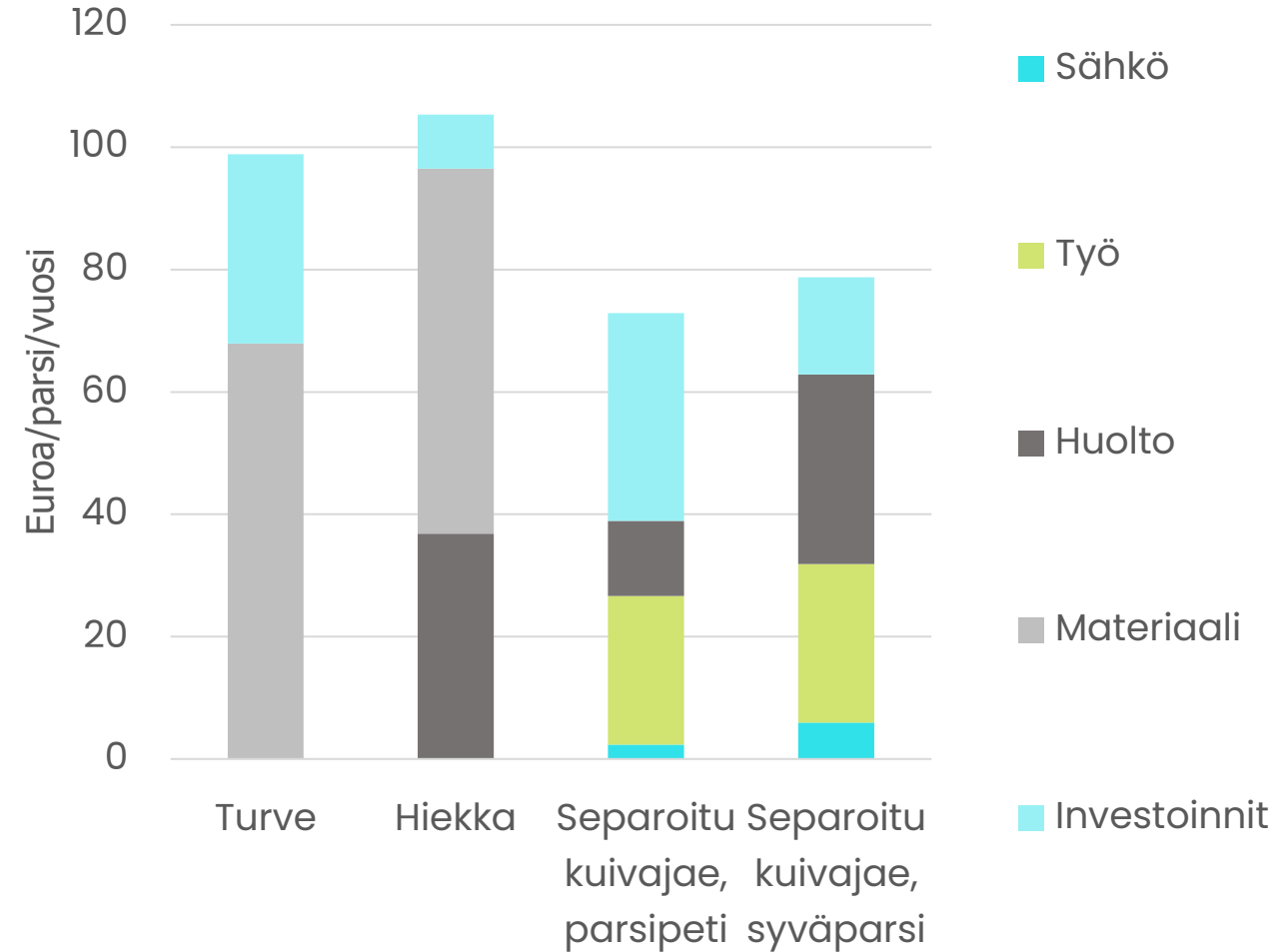

Euroopan unionin osarahoittama

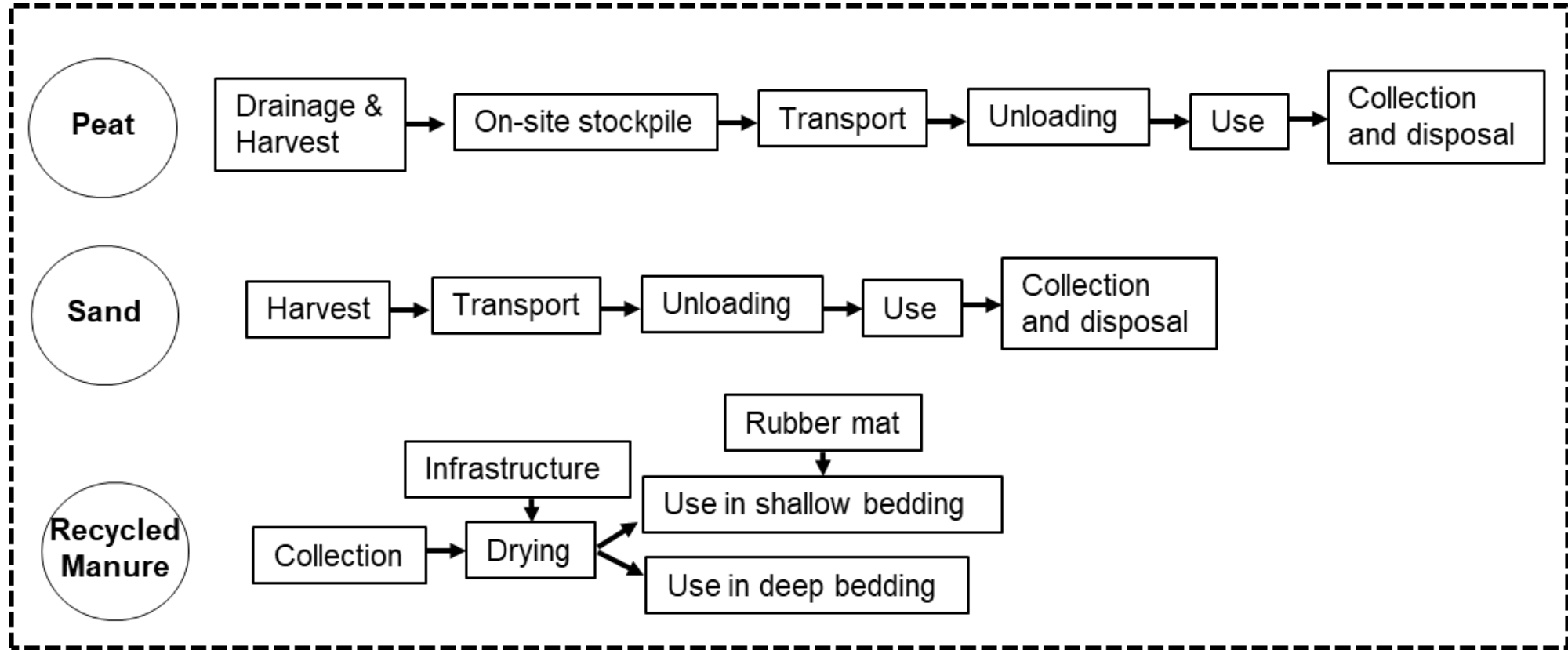
SAVONIA

Vertailu

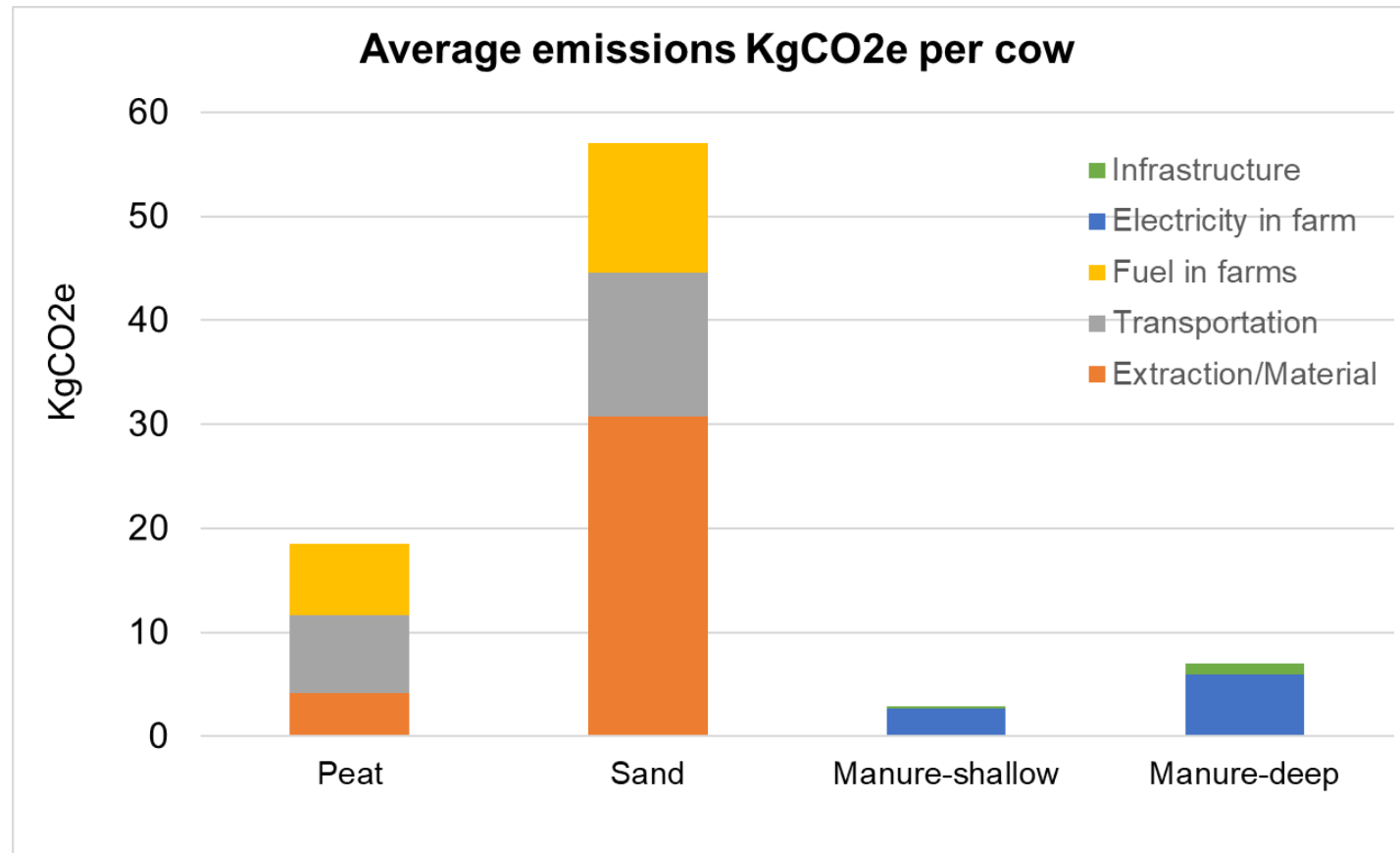
- Kaikilla vertailuilla keinoilla on mahdollista toteuttaa kustannuksiltaan järkevä kuivitus.
- Separoitu kuivajae voi tarjota edullisen ratkaisun, jos investointien rahoitus ei tuota ongelmia.
  - Edullinen kuivikeraaka-aine mahdollistaa eläinten hyvinvointia, kun kuivikkeen määrä ei ole taloudellinen kysymys.
  - Riskit mahdollisia, ei sovellu kaikkiin navettatyyppeihin.
- Jos laskeutusallas on toteutettavissa, hiekan hankintahinta ratkaisee hiekkakuivituksen pitkän aikavälin kannattavuuden.
- Hanketiloilla käyttömäärät vaihtelivat.
- Edustavan ja luotettavan käyttömäärän mittaaminen on ollut erittäin haastavaa!

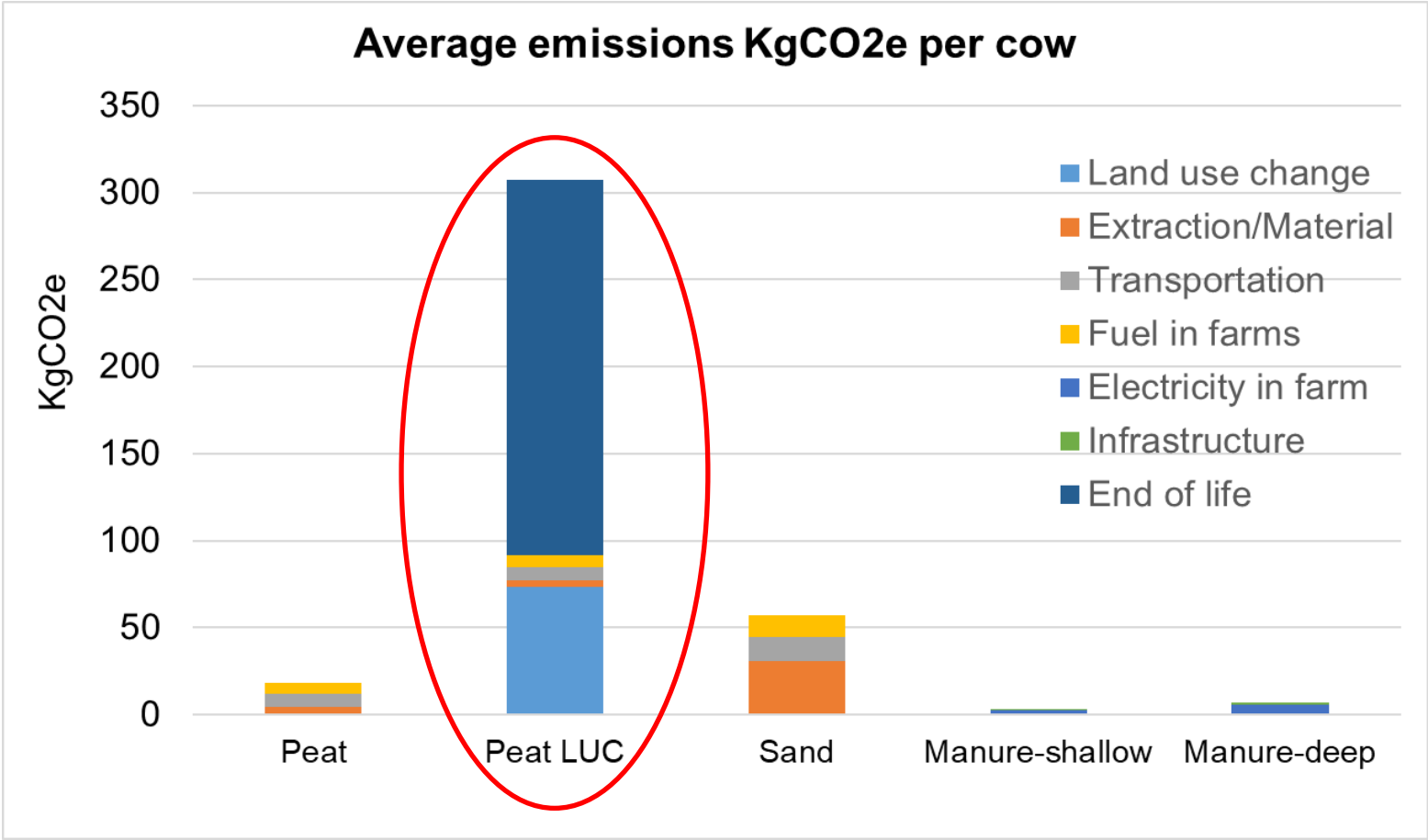
Ympäristötarkastelu LCA:n avulla

Päästöt per lehmä ilman maankäyttösektorin päästöjä

Päästöt per lehmä, jos maankäytön huomioidaan

Euroopan unionin osarahoittama

Työterveyslaitos

Pohjois-Savon liitto tukee maakunnan menestystä

Yhteenveto

- Kuiviketurpeen saatavuus niukkenee ja hinta tulee pitkällä aikavälillä kasvamaan. Tästä syystä etenkin uusissa investoinneissa kannattaa rakenneratkaisut miettiä sopiviksi myös pitkällä aikavälillä saatavissa oleville kuivitusratkaisuille.
- Hiekkaparren taloudellisuuden ratkaisee hiekan hankintahinta ja mahdollisuudet rakentaa hyvin toimivat rakenneratkaisut (laskeutusallas). Väljyys ja koneilla liikkumisen mahdollisuus on myös tärkeää.
- Lannan separointi kuivikkeeksi tarjoaa sekä ympäristön että kustannusten kannalta hyvän ratkaisun.
  - Kuivajae ei kuitenkaan sovellu kaikkiin navettatyyppeihin.

Euroopan unionin
osarahoittama

SAVONIA

 kpedu

 OAMK
OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

 Luke
LUONNONVARAKESKUS

 TTS Työtehoseura

Työterveyslaitos

Pohjois-Savon liitto tukee
maakunnan
menestystä

Kuivitusmenetelmät ja työnkäyttö

Reetta Palva & Tea Elstob
Työtehoseura

Euroopan unionin
osarahoittama

SAVONIA

OAMK
OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

Luke
LUONNONVARAKESKUS

Työterveyslaitos
Työtehoseura

Pohjois-Savon liitto tukee
maakunnan
menestystä

Kuivitustyö pihatossa

- Kuivittamisella on tärkeä merkitys – eläinten puhtaus, terveys, hyvinvointi -> välillisiä vaikutuksia eläinten hoitotyöhön.
- Kuivittamistyön tulisi olla sujuvaa, jotta tulee tehtyä riittävän usein.
  - Vaatiiko erityisiä valmisteluja?
  - Onko kuivike helposti saatavilla?
  - Ovatko koneet kunnossa?
  - Onko työ raskasta?
  - Onko työ monimutkaista?
  - Tarvitaanko monta henkilöä?

Separoitu kuivajae

- Kiskokuivituslaite oli hanketiloilla yleinen.
- Eläimet tai osastoinnit ylittävänä vaihtoehtona helpottaa kuivittamistyötä.
- Kuivitus automatisoitavissa separaattorilta parteen.
- Jakaa kuiviketta ohuen kerroksen kerrallaan.
- Jakokertoja hanketiloilla päivässä 5-15 krt/vrk.
- Haastattelut ovat olleet tyytyväisiä.

Rakentamisessa huomioitava:

- Rakenteiden kantavuus.
- Ulottuminen kaikkiin parsiin.
- Viilennyspuhallinten ja valaisinten sijoittelu.
- Mahdollinen ruokintakäytävän ylitys.
- Varajärjestelmä.

Separoitu kuivajae

- Sivulle purkava kuivikkeen levityskauha oli myös suosittu.
- Yleensä kuivitettiin 1-2 kertaa viikossa, mutta myös päivittäin.
- Kuivajaeetta suositellaan lisättävän parsiin melko usein, eikä liian paksuna kerroksina, jotta kuivahtaa.

+Levitystyö on sujuvaa ja vaivatonta.

+Ajettavalla koneella voidaan hoitaa useita halleja.

+Hyvän kokoisella kauhalla siirtymisiin kuluva aika pienenee.

- Eläimet ajettava tieltä pois – ulkoilutarha helpottaa.

- Ritiläkäytävien painorajoitukset rajoittaa ajettavien koneiden käyttöä.

Separoitu kuivajae –parsien hoito

- Erilaisia käytänteitä sekä parsipedeillä että syväparsissa:
  - Parsipedit/matot: kolataanko tyhjiksi kauttaaltaan vai vain takaosa?
  - Syväparsissa möyhentämisen /tasaamisen tarve vaihteli – kuivajakeen kosteus voi vaikuttaa tiivistymiseen.
  - Jos tarvetta möyhentää ja tasata, on hyvä koneellistaa.
  - Tarkoitukseen on kuormaajaan kytkettäviä laitteita.

Parsien puhtaanapito kuormittaa etenkin käsiä:

- Toistotyötä, jossa yhdistyy voiman tarve, kohoasennot, ranteen taipuminen.
  - Riskinä erilaiset käden rasitussairaudet.
- Myös runsaat selän kierto liikkeet kuormittavat selkää.

Euroopan unionin
osarahoittama

SAVONIA

kpedu

OAMK
OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

OULUN
YLIOPISTO

Luke
LUONNONVARAKESKUS

Työterveyslaitos
TTS Työtehoseura

Pohjois-Savon liitto tukee
maakunnan
menestystä

Hiekkaparret

- Hiekkaa lisättiin aina ajettavilla koneilla.
  - Hiekkatiloilla useimmiten kiinteät käytävät.
  - Hiekan painavuus vaatii melko ison koneen.
- Hyvä lisätä useammin kuin harvemmin.
  - Yleensä hiekkaa lisätään kerran viikossa.
  - Maailmalla suositellaan kaksikin kertaa viikossa.
  - Syväparsissa kuivitusväli joustaa, mutta liian tyhjien parsien puhtaanapito on työläämpää.
  - Kuopalle menneessä parressa lehmien makuumukavuus voi kärsiä.

- Välivarasto navetan päädyssä.
- Täytettävä erikseen, mutta helpottaa ja nopeuttaa kuivittamisen aikana.

+ Pakkasilla hiekka lämpenee eikä tarvitse pitää ovia auki.

Euroopan unionin
osarahoittama

SAVONIA

kpedu

OAMK
OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

Luke
LUONNONVARAKESKUS

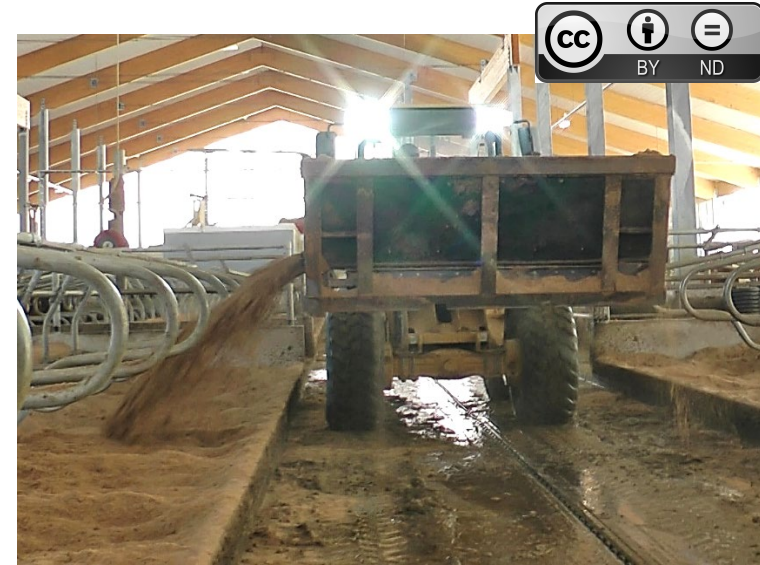
Työterveyslaitos
TTS Työtehoseura

Pohjois-Savon liitto tukee
maakunnan
menestystä

Hiekkaparret

- Sivulle purkava kuivituskauha.
  - + Hiekan saa tasaisesti parteen – ei tasaustarvetta käsityönä.
  - Hiekan märkyys ja jäätyminen voivat haitata.
  - Automaattilypsytiloilla eläimet ajettava tieltä.
- Pienkuormain ja kauha.
  - + Ei aivan yhtä vaivaton, mutta kuitenkin koneellistettu.
  - ± Hiekkaparressa kauhalla ei tarvitse ylettyä etuosaan (vrt turve).
  - Hiekka jää kasalle parteen (tasattiin/ei tasattu),
  - Automaattilypsytiloilla eläimet ajettava tieltä.

Euroopan unionin
osarahoittama

SAVONIA

kpedu

OAMK
OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

OULUN
YLIOPISTO

Luke
LUONNONVARAKESKUS

Työterveyslaitos
TTS Työtehoseura

Pohjois-Savon liitto tukee
maakunnan
menestystä

Hiekkaparsien hoito

- Maailmalla suositellaan säännöllistä hiekkaparsien tasaamista makuumukavuuden varmistamiseksi.
- Tasaus vaatii koneellistamisen, koska hiekka on raskasta.
- Hanketiloilla hiekkaparsia hieman tasattiin haravalla, mikä koettiin riittäväksi kuivituksen välissä.
- Kun parsissa oli hyvin hiekkaa, ja parsien mitoitus hyvä, puhdistaminen oli helppoa.
- Kun hiekka parsissa vajenee, puhdistamisessa tulee enemmän nostelua takareunan yli.

Hiekka – lannan käsittely

- Saostusaltaiden tyhjennys.
  - 2-3 kuukauden välein.
  - Kaivinkoneella, perävaunuun / kasalle.
  - Kertatyhjennys noin puolen päivän työ.
  - Lisäksi edelleen kasalta kuormaaminen ja levitys.
- Levitys.
  - Kuivalannan levitysvaunulla.
  - Kokemusten mukaan kaikki levitysvaunut eivät sovellu.
  - Vaatinee tarkkuuslevitysvaunun.

Yhteenveto

Aika seuraa menetelmää. Menetelmään vaikuttavat toimintaympäristö ja kuivikkeen ominaisuudet.

- Huomioitavaa rakentamisessa työn sujuvuuden kannalta:
  - Ovien sijainti ja koko.
  - Käytävien leveys, ajolinjat.
  - Varaston sijainti ja kulkutiet.
  - Navetan korkeus voi tulla rajoittavaksi (kiskokuivitin).
  - Muunneltavuus ja varajärjestelmät.
- Parsien puhtaanapito.
  - Hyvin kuivitetusta parresta sonta lähtee helpommin.
  - Osa kokee syväparret helpommiksi hoitaa kuin parsipetien kolaaminen.
  - Parren mitoitus tärkeä, tuleeko parsiin sontaa.
  - Jos syväparressa kuivike vajenee liikaa, niskapuomin asema muuttuu ja lehmän asento parressa voi muuttua.

Eri kuivikkeiden käytön huomioiminen rakennusten toiminnallisessa suunnittelussa ja rakennusteknisissä valinnoissa

Hankkeen aikana tehtyjä
selvityksiä ja huomioita

Maarit Kärki ja Milla Tuovinen
Keski-Pohjanmaan ammattiopisto, Kpedu

Lisää tietoa hankkeen tuloksista löydät:
www.laari.info/kuivitus

Euroopan unionin
osarahoittama

Työterveyslaitos

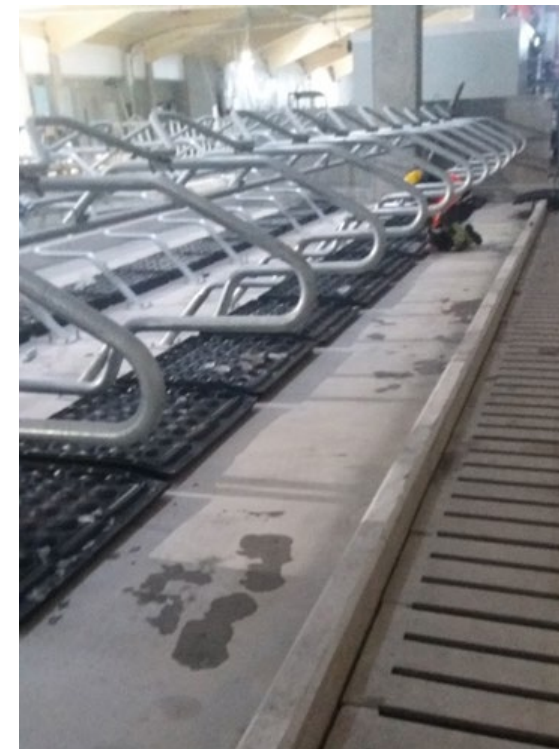
Työtehoseura

Pohjois-Savon liitto tukee
maakunnan
menestystä

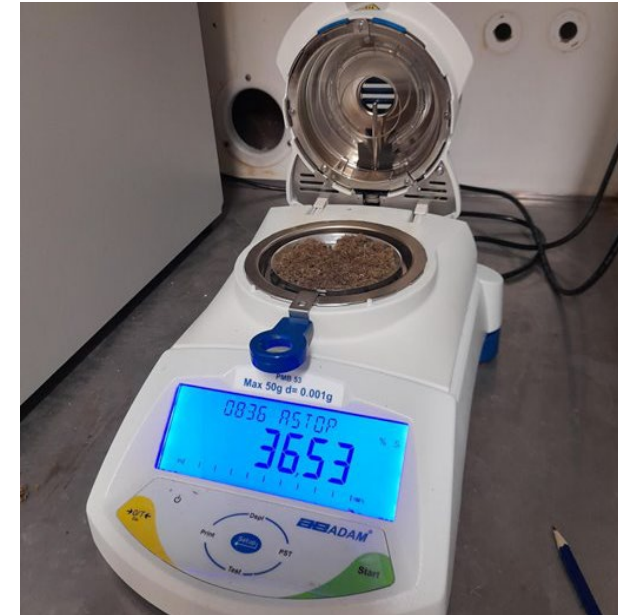

Separoitu kuivajae

- Rakennussuunnittelussa tulee keskittyä lietejärjestelmään ja separointiin.
- On oltava lietteen sekoitusmahdollisuus.
  - Tasalaatuinen liete separaattorille.
- Slalom-lietejärjestelmä soveltuu hyvin.
- Separaattorilta tulevaa nestejätettä voidaan ohjata takaisin lietekuiluun tai suoraan lietesäiliöön.
- Ei maitoa, maitoisia pesuvesiä eikä jälkeisiä lietteen sekaan. Uusissa pihatoissa helpompi toteuttaa.
- Separaattorille tehdään lämmin tila, jossa lämpötila plussan puolella ympäri vuoden ja hyvä tuuletus.
- Tilava ja turvallinen, vesipiste ja viemäri, jotta voidaan tehdä huoltotoimet säännöllisesti.

- Separoidun kuivajakeen sopiva kuiva-aine pitoisuus on noin 35-38 %, ja pyritään pitämään se tasaisena.
- Määritykseen halogeenikuivain tai hyvä silmä ja "nyrkkituntuma" arviointiin.
- Kuivajakeen käyttö vaatii päivittäistä seuranta, se ei anna anteeksi huolettomia päiviä.
- Parsia tulee puhdistaa säännöllisesti ja kuiviketta tasataan joko käsin tai koneellisesti.
- Vaihtelut jakeen kuiva-ainepitoisuudessa voivat näkyä nopeasti utareterveydessä.
- Jaetaan aina tuoreena heti separoinnin jälkeen, ei varastoida.
- Turvetta ja kuivajaetta ei suositella sekoitettavaksi keskenään. Turpeen happamuus neutralisoituu.

Halogeenikuivain

Euroopan unionin
osarahoittama

SAVONIA

kpedu

OAMK
OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

OULUN
YLIOPISTO

Luke
LUONNONVARAKESKUS

TTS Työterveyslaitos
Työtehoseura

Pohjois-Savon liitto tukee
maakunnan
menestystä

Parren rakenteet

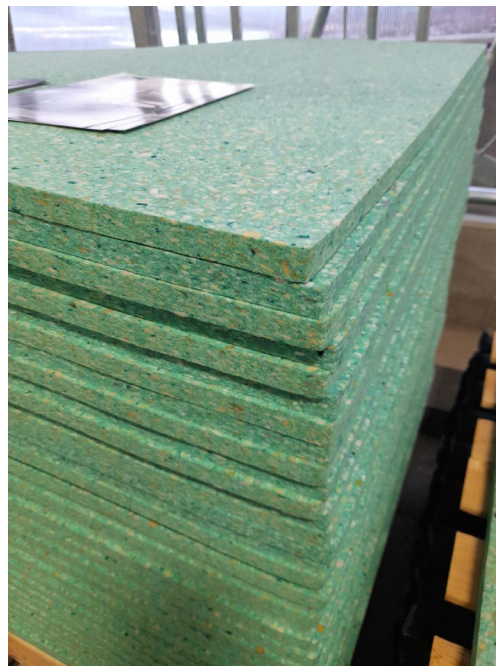
- Kuivajae soveltuu puoli- ja syväparsiin sekä parsipedille, jolla tarkoitetaan tavallista partta ja sen päällä olevaa erilaista mattoa tai patjaa.
- Parsirakenteet ja parsien mitoitus ovat syväparsissa erittäin tärkeitä.
- Parsien puhtaanapito on helppoa ja eläimet pysyvät puhtaina, kun parret on säädetty tilan eläinten mukaan.
- Parhaaseen tulokseen päästään, jos karja on tasakokoinen.

Kuivajaetta parsipedillä.

Parren mitoitukseen:

- Lähtökohtana lehmän rotu ja koko.
- Rakenteiden säädettävyys.
- Parren leveys ja pituus.
- Parrenerottajien muoto, ohjaa lehmää.
- Niskapuomi, säädettävissä.
- Rintaesteen muoto, korkeus ja paikka, säädettävyys?
- Lehmän tulee maata parressa mahdollisimman suorassa.
- Makuulle meno ja ylösnousu helppo.
  - Seuraa videoimalla tai kameroista.
- Häntä pysyy parressa lehmän maatessa.
- Tutustu parsien mitoitukseen ja rakenteisiin.

Puolisivä parsi, noin 10 cm pehmeä patja pohjalla.

Euroopan unionin
osarahoittama

SAVONIA

kpedu

OAMK
OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

OULUN
YLIOPISTO

Luke
LUONNONVARAKESKUS

TTS

Työterveyslaitos
Työteho-seura

Pohjois-Savon liitto tukee
maakunnan
menestystä

Puolisiväparsi "patjalla"

Patjan paksuus noin 10 cm.

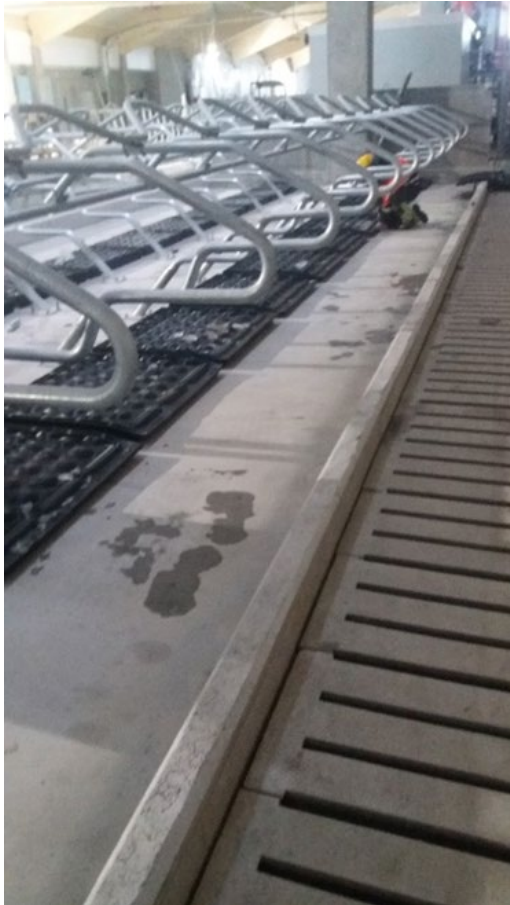

Syväparsi

- Syvyys 30-35 cm.
- Takakynnyksessä on pyöristetyt reunat, pyöreä elementti tai parteen päin vinottu reuna.

Polsta-tyynyt.

Kuivajae syväparsissa.

- Automatisoitu separointi & kuivitus –järjestelmässä on kiskokuivitin, joka jakaa kuiviketta useita kertoja päivässä – vähätöinen.
- Pienkuormaaja ja purkava kauha. Separaattoritilan alla on pieni varastosilo.

EkoErotus

- Suomalainen separaattori www.ekoerotus.fi
- Vastinkumet eri paksuisia, joita käytetään ja vaihdetaan käytön mukaan, 1-2 kumea kerrallaan ja vaihdetaan vain yksi uusi vastinkumi kerrallaan.
- Vaihtoväli muutamista viikoista noin 2 kuukauteen.
- Seulan puhdistus pesemällä, kuukausittain (maitokivi).
- Ketjun rasvaaminen.

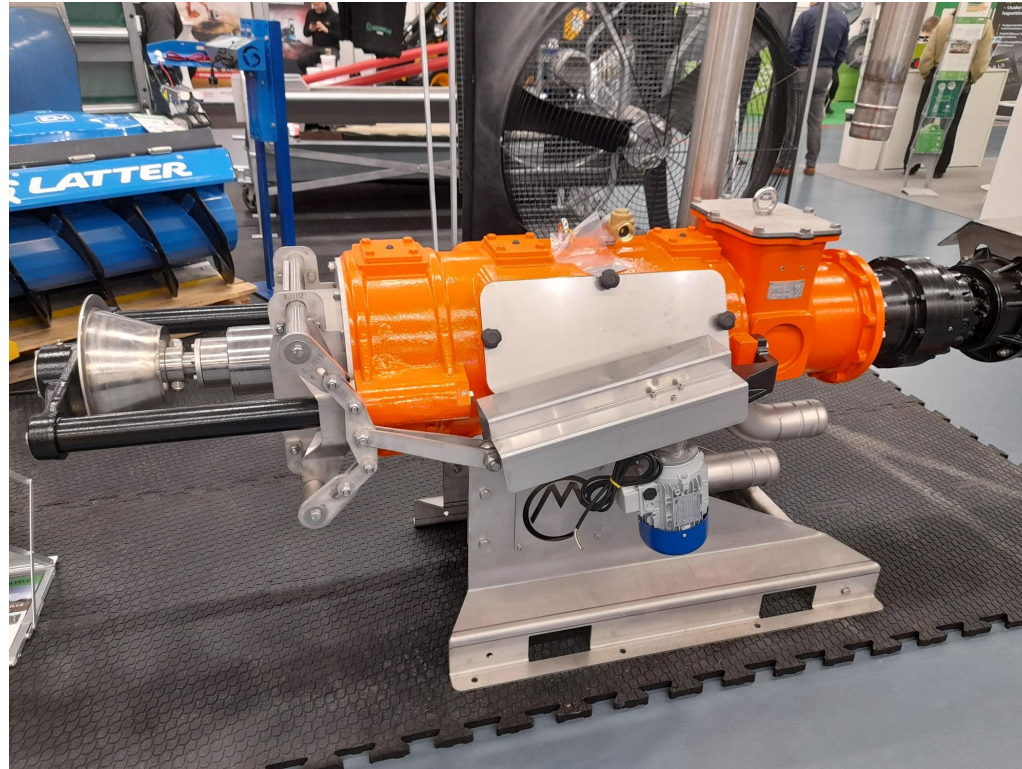
EYS

- Seulan puhdistus.
- Rasvanipat.
- Tiiviste stefojen tarkastus.
- Säädä leikkuuruuvit.
- Öljynvaihto.
- Markkinointi F-Tekniikka.

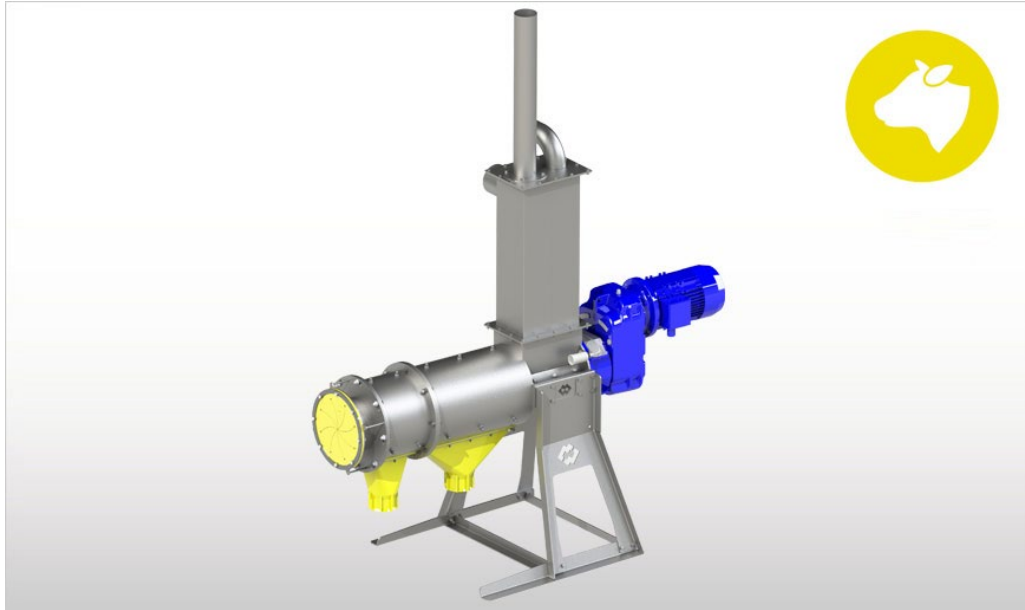

CRI-MAN

- Seulan puhdistus, sivuluukut avattavat.
- Rasvanipat.
- Markkinointi Latter.
- Voidaan asentaa automaattinen kuiva-ainepitoisuuden säätöjärjestelmä (ampeermittari).

VISSCHER Sepcom separaattorit

Home / Ukategoriseret / Visscher Bedding Modul

VISSCHER BEDDING MODUL

Automatic press module

VisscherBedding features an automatic press module, w adapts the counter-pressure to the medium's consistenc the module automatically applies the optimum pressing

PLC controller

The PLC controller can be adjusted steplessly to the dry content/mass balance desired for nutrients.

Cutting module

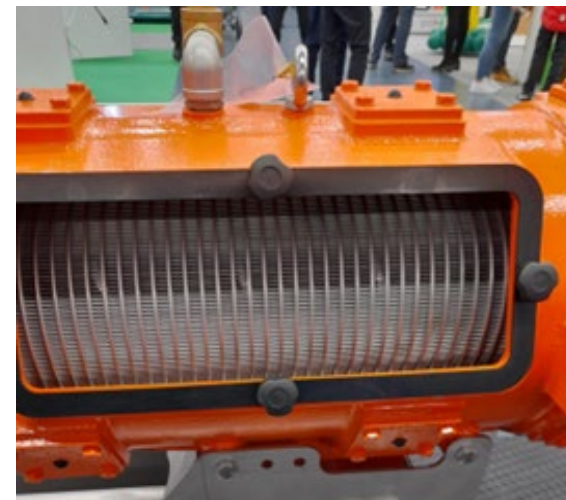
Markkinointi: AS/BS Apesekoitus & Bioseparointi

Muita:

- GEA Xpress
- Moosbauer – kuivikeseparaattorit

Separattoria on huollettava!

- Seula pestään vedellä, harjalla ja tarvittaessa teräsharjalla.
- Tiivisteiden vaihto, rasvaukset, öljyt ymsäädöt laitteen ohjeiden mukaan.
- Huolto tehdään vähintään kerran kuukaudessa.
- Tukkeutunut seula vaikuttaa kuiva-ainepitoisuuteen.
- Separoinnin toimivuus on tilan toiminnan optimointia ja jatkuvaa seurantaa!

Euroopan unionin
osarahoittama

Työterveyslaitos

Työteho-seura

Syväparsien käyttöönotto

– millä täytetään tyhjät parret?

- Separoidaan oman tilan lietteestä kuivajaetta.
- Tiivistetään pohjalle hevosen lantaa tai oman tilan kuivalantaa, mikäli saatavilla.
- Olkisirppua.
- Olkikuivikerouhe (Hankkija, Biohansa).
- Puru/kutteri.
- Ei suositella turpeen käyttöä yhdessä kuivajakeen kanssa.

Kpedun opetusnavetassa aloituksen käytettiin olkikuivikerouhetta (www.biohansa.ee).

Hiekka

- Jos valitaan hiekka kuivikkeeksi, on ymmärrettävä sen vaatimukset rakentamisessa ja arjen toimissa.
- Hiekan saatavuus, laatu ja hinta on selvitettävä myös.
  - Tietokortit: hiekan analysointi ja raekoostumus. (Laari.info/kuivitus).
- Hiekka on epäorgaanista ainetta, jossa mikrobien kasvaminen vähäistä.
- Hiekan ansiosta käytävät eivät ole liukkaita, eläimet liikkuvat turvallisesti ja sorkat kuluvat tasaisesti.
- Hiekan kanssa syväparret on lähes ainoa vaihtoehto, syvyys noin 30-35 cm.
- Parsien mitoitus tärkeää, keventää myös puhdistustyötä. (kts. Kuivajae).
- Hiekalla on kuluttava vaikutus tiettyihin osiin lypsy- ja lannanpoistojärjestelmissä, joudutaan vaihtamaan osia hieman useammin.

Hiekkavarastot navetan päädyssä
lantakäytävien kohdalla, täytetään ulkoa päin.

- Rakennussuunnittelussa on huomioitava erityisesti lantajärjestelmän toimivuus.
- Kiinteät lantakäytävät ja raapat soveltuvat parhaiten.
- Hiekka pitää saada ulos navetasta joko kierrättämällä lietettä päätykuilussa tai asentamalla raapat päätykuiluun.
- Hiekka erotetaan lietteestä saostusaltaassa, jonka mitoitus on toiminnan kannalta tärkeä.
  - Tietokortit: mitoituksen ja rakenteen mallikuvat. (Laari.info/kuivitus).
- Hiekkaa kuluu reilusti - nyrkkisääntönä pidetään 15-20 kg/parsi/päivä.
- Hiekan tasausta parissa ei ole koettu tarpeelliseksi.

- Liian hieno hiekka kovettuu parsissa, pidättää nestettä eikä erotu lietteestä.
- Liian karkea hiekka vähentää makuumukavuutta, imee vähemmän kosteutta ja on todettu lisäävän kintereiden turvotusta ja karvattomien alueiden lisääntymistä.
- Hiekassa ei saa olla teräväreunaisia kiviä.
- Ongelma: kivi lantakäytävällä sorkan alla!
- Sopiva raekoko olisi 0,2-2.0 mm.
- Hiekan kierrätyslaitteistoja on käytössä Euroopassa.
- Hiekkainen lanta ei sovellu biokaasulaitokseen, huomioitava tulevaisuudessa.

Euroopan unionin
osarahoittama

SAVONIA

kpedu

OAMK
OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

OULUN
YLIOPISTO

Luke
LUONNONVARAKESKUS

TTS Työtehoseura

Työterveyslaitos

Pohjois-Savon liitto tukee
maakunnan
menestystä

Kiinteät lattiat ja raapat

Raapat tuovat lannan päätykuiluun, pumppu kierrättää lietettä päätykuilussa, hiekkainen liete saadaan ulos hyvin.

Päätykuilun rakenne, puolipyöreä pohja teräsputkesta.

Saostusallas ja pumppauskaivo

Hiekka lasketuu pohjalle, josta se poistetaan kaivinkoneella 1-2 kk välein. Koko esim. 6 m x 30 m x 3 m.

Kiitos!

Monipuolinen tietopaketti lypsykarjojen kuivikkeista: laari.info/kuivitus

Lypsykarjojen vaihtoehtoiset kuivitusratkaisut -hanke

1/2024-2/2026

Euroopan unionin osarahoittama, Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF)

Euroopan unionin
osarahoittama

SAVONIA

OAMK
OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

Luke
LUONNONVARAKESKUS

Työterveyslaitos

Pohjois-Savon liitto tukee
maakunnan
menestystä

